

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2.40

Nrul de Duminecă :

Pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz uicza 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare gir 20 fil.
Manuscripte nu să în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Presă maghiară.

Cetim și recetim de ani întregi și cu-
vinte nu avem să ne mirăm îndeajuns.
Vai, presa maghiară rămâne aceeași. Viața
trece și lumea se schimbă, numai în labo-
ratoarele gazetelor ungurești se operează cu
aceleași arme medievale, cu aceleași mijloace
brutale de a combate pe adversari și cu
aceeași primitivitate a violenței fără frâu.

Țanțoși, provocători, orbiți de patimi și
de răutate, gazetarii unguri și-au făcut o mi-
siune specială a trata problema naționalită-
ților din Ungaria cu cea mai cumplită lipsă
de iubire a adevărului. Realitatea o falșifică
cu consecvență și îndrăsneală; istoria ne-o
calomniază; însușirile și drepturile ni le tă-
găduesc cu ultima consecvență. Iar tonul în
care ni se vorbește este atât de cinic și de
fără măsură, încât atinge nivelul exaltării.

Și când te gândești, această presă ma-
ghiară ar avea o sfântă misiune. Datoria ei
ar fi, ca, păstrându-și toată gelozia pentru
neamul pe care și-l servește cu drept cu-
vânt, să contribuie la mulcomirea spiritelor
din țară, la nivelarea atâtor deosebiri și pră-
pastii. O presă, care își iubește țara și nea-
mul, va căuta pururea să serviască ideea de
pace și de consolidare internă și nu va a-
runca în populația nemaghiară sămânța urii
și spiritul de vrajbă. O presă, care pretinde
să stea la nivelul culturii moderne, ar tre-
bui să-și potolească pasiunea chibuitoare,
să-și subțieze deprinderile și caracterul săl-
batec al pornirilor și râvnelor fără temeii.
Nu în contra noastră, ci cu noi împreună,

cu presa naționalităților, ar trebui să des-
volte activitate gazetele ungurești și să ne
sprijinească în bunele noastre tendințe, de
a îndupleca în sfârșit pe factorii atotputer-
nici, să dea odată liniștea meritată acestei
țări.

Dar ele urlă înainte fără stavilă, agită gu-
vernul și opinia publică împotriva noastră.
Și procuror nu se găsește să aplice măcar
odată legea care pedepsește ațâțarea la ură
între neamuri.

Da, e sigur, că dacă prăpastia între noi
și Maghiari este atât de mare, presa ma-
ghiară poartă vina cardinală.

Iată și ultima producție a acestei institu-
țiuni destructive. Ceeace scrie «Pesti Hir-
lap», despre chestiunea românească este una din
cele mai brutale elucubrațiuni ce se poate
scrie. Oamenii aceștia scriu cu barda, sau
cu focuș-ul și nu cu condeiul și cu mîntea
minților luminate. În isbucnirile lor este ceva
din instinctul omului incult, fără orientări
serioase și fără conștiința întregă. Mai în-
tâi deschide vorba batjocorindu-ne numele
de «Valah», ca în vremea iobăgiei, pe care
noi o știam de mult timp. De atunci
pronunță verdictul de exterminare a Româ-
nilor din Ungaria; renouiește legenda neună
de odinioară cu Dacoromânia; și precon-
sează o persecuție consecventă, culturală și
economică, a Românilor și o desnaționali-
zare a lor pe calea restrângerii drepturilor
politice, pe cum și cu ajutorul coloniză-
rilor.

Culmea este însă sfârșitul articolului. O-
fensând mai întâi Regatul român, despre
care zice că mai nainte ar fi fost un «voi-
vodat de țigani», atacă îndeosebi tendințele
pretinse ale României de a și permite să dea
ocrotire aspirațiilor Românilor din Un-
garia și a interveni chiar pentru asta.

»Ve inii noștri dușmani, — încheie »Pesti
Hirlap» — ne ațâță pe proprii noștri lo-
cuttori valahi și îi mituește ca să aprindă
deasupra Ugurilor coperișul casei. Iar noi
vedem că arde coperișul cu vâlvătaie și în
loc să ne apucăm să-l stângem și să
ucidem pe cei ce au dat foc, recurgem
prin intervenții pe lângă cei din România
ca să ne ajute ei de-acolo la potolirea fo-
cului. Puțină înțelepciune conduce Un-
garia!..«

Acesta este zilnicul ton al gazetelor ma-
ghiare împotriva noastră: insulte și ame-
nintări și agitație fără margini a societății
ungurești în potruva celei românești. »Pesti
Hirlap», ca cea mai desechilibrată, o face
încalte cu vârf și îndeamnă pe cetitorii săi
indirect să ne ucidă direct, ca pe niște tă-
ciunari.

»Așa dar, pentru o virgulă, ne-
pusă la locul ei în scrisul nostru, sântem
târși în beciurile Seghedinului! Așa dar tot
gazetele noastre agită, iar cele ungurești
pot, în voie bună, să îndemne la revoltă
împotriva noastră! Haide, fie și așa deo-
camdată. Se vor stabili ele responsabilitățile
vre-odată!

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Glopotul lui Nicoară*).

— Din carnetul unui leșan. —

De D. Anghel.

Ce stranii glasuri au clopotele tale oraș tăcut,
și ce triste plâng uneori în turnuri, mai cu
seamă în amurgurile de iarnă când zăpada po-
tolește sgomotele. Fiecare turn al tău spune o
poveste și notele grele prelinse pe obrazul
aramii cad de pe marginea clopotelor ca niște
lacrimi dintr'un suflet prea plin. Ziduri, fântâni
și clopotniți, mărturii străvechi cruțate de vreme,
câte nu știți voi.

Voevozii ce v'au durat spre lauda Domnului
ori spre iertarea păcatelor, nu mai sânt acum,
de mult, de cât un nume stins de sub un leat
uitat, și voi stăruți încă și povestiți în graiul
vostru neînțeleș, căci neînțeleș e graiul apelor
ce curge din gura fântânilor, precum neînțeleș e
și acela al clopotelor ce sună în turnuri pentru
cine nu știe să audă...

Să nu plecăm dar urechea și să ascultăm spo-
vedaniile lor, căci zăpezile, ploile și anii mulți
dărimă cu vremea, pune ca un deget pe gura
clopotelor, aba e din cale cursul apelor și amu-
ștește graiul fântânilor,

Deasupra ta orașule tăcut, peste mulțimea co-
perșurilor sub adăpostul cărora lumea se pre-
schimbă mereu, gurile de aramă în fiecare dimi-

neață și în fiecare amurg urmează să-și spună
litanile lor, să cânte și să-și împrăștie ploaia de
note sonore...

Și eu, în amurgitul acesta violet, cu fața li-
pită de geamuri, le ascult din casa noastră
veche. Sub gugiurile de zăpadă, clopotnițele bă-
trânei biserici Barnovski se înalță ca din vechi
vremuri. Un stol negru de corbi se lasă acum
și crucile-i strimbe se acopăr și albul zăpezii
dispare, și turnurile par acoperite ca de niște
negre comănacuri.

Dar de odată o vibrație a pornit și vechiul
verset scris pe dunga clopotelor a început să
ăue prelung: Auzi-mă Doamne, auzi-mă
Doamne...

Aceiaș refren răsună și dimineața și seara,
speie ca acum un stol de corbi ce se ridică
și bate din aripi, se împrăștie în cercuri mari și
apoi amuște și nimeni nu știe ce spune.

Dar ele spun de o veche durere, și în sune-
tul lor pentru mine învie o tristă legendă. Ora-
șul de acum cu casele lui mari de piatră, cu ar-
borii ce-și întind ramurile peste zăplazuri, cu
străzile lui asfaltate, cu întreaga lume a lui de
acum se întunecă. Ca un joc de cărți clădit de
un copil casele se năruie și cât ține Belicul un
oraș vechi se clătește, cu case joase de lemn,
cu parmacicuri și ceardacuri mari. Străzile pie-
truite se fac poduri de lemn ce huruie la fiecare
tropot de cal, virtejuri de praf se ridică și joacă,
și o curte domnească împrejmuită cu zid în care
bat apele Bahluului revărsat, se clădește în
fund. Grămezi de ruini arse de foc stăruiesc ici
și colo... Și în fața caselor noastre de acum, în-
tr'un loc viran clădirea unui vechi locaș împ ej-

mult de schele. Blocuri de piatră mari, cu ara-
bescuri și ciubucuri cioplite pe ele, sgomote de
dălți și ciocane ce cad cadentat și peste toate
un nor de praf alb ce se ridică și joacă în bă-
taia vîntului. O lume întreagă de meșteri forfoțā
de ici colo și sub haronicul pristavilor, neagra
turmă de robi urcă și coboară șchelele, cu roșul
cărămizilor în spate, ori cu moluzul cel împrăș-
tie după ei.

Și clopotele spun că prin locurile aceste cu
casele netrainic zidite, unde viața grabnică s'a
acuiat la întâmplare, când s'ântul locaș era a-
proape gata din timiții până în clopotniți, și
schelele mai stăteau încă pentru urcarea copo-
telor în turnuri, a venit într'o zi și Barnovski
Vodă, cu alaiul lui să-l vadă.

Arnăuții au pornit înainte în goana cailor, îm-
prăștiind mulțimea, tarabele de negustori s'au
închis ca de frica turcilor, podurile de lemn au
sunat lung, și apoi rădvanele au trecut.

Dălți și ciocane au tăcut ca prin farmec, lă-
sând să se aștearnă norul de praf alb, și hat-
manul Nicoară căruia i-se dăduse pe seamă clă-
direa sfîntului locaș sta acum cu Vodă sub par-
macicul de piatră dela intrare și pun la cale ce
zugrăveli trebuie alese, ce haine trebuie să îm-
brace pentru a rămânea drept pomene în înfă-
țișarea lor mândră de ctitori.

Afară ca și în ceasul acesta, o umbră viorie
de amurg începuse să învinețască depărtările și
o liniște divină se lăsase din înălțimi. Și cum
dela o vreme gurile lor amuțiseră, căci sânt a-
numite ceasuri ce te învaluesc cu melancolia
lor și cărora numai tăcerea li se cade, de undeva

*) Din volumul Fantome care va apăre în curînd

Aminarea procesului părintelui Constantin Lucaciu. Azi era să se fie la tribunalul din Sătmăr procesul de agitație contra părintelui Lucaciu. In ultimul moment i s'a înmînat însă părintelui o telegramă din partea președintelui tribunalului prin care, s'aducea la cunoștință fără a se spune motivele, că procesul s'a aminat.

Impăcarea noastră cu Ungurii. Guvernul unguresc grăbește să «lămuriască» opinia publică a țării asupra tratativelor de pace ce s'au urmat cu Români. Oficioul «Politische Correspondenz» din Viena publică un comunicat primit din Budapesta, fără îndoială din cercurile guvernului unguresc, în care guvernul profită de tăcerea noastră și prezintă toată acțiunea de împăcare, așa cum lui îi convine...

De o îndrăzneală rară e sfârșitul acestui comunicat, în care se spune că Români fac încă «continuând să compromită Ungaria în fața străinătății prin știri neadevărate (!!)» despre atrocitățile administrative, care nu s'au întîmplat nici odată.

Atrocitățile administrative nu s'au întîmplat nici odată!... Iată întreg comunicatul:

«Fără cu diferit le zvonuri, cari odată anunță că negocierile începute de guvern cu naționalitățile din Ungaria s'au zădărnicit, altă dată conțin alte afirmațiuni neexacte despre starea acestei acțiuni, trebuie stabilit înainte de toate că ar fi o mare rălaclire dacă s'ar presupune că guvernul negociază cu cetățenii unguri de altă limbă de la putere la putere. Guvernul nu negociază cu cetățenii săi proprii, ci le examinează doleanțele și se silințe a le satisface dorințele legitime. Pe baza aceasta se desfășură acțiunea guvernului ungar, care manifestă cea mai mare bunăvoință față cu cetățenii de altă limbă ai țării și se găsește, în această privință, în perfectă armonie cu muncii. Guvernul este dispus să examineze cu bunăvoință doleanțele cetățenilor unguri aparținători tuturor națiunilor, și, întru cât acestea se vor dovedi justificate, să aducă și îndreptare.

Dar dacă e ca acțiunea guvernului să aibă un succes, trebuie ca și naționalitățile din Ungaria să se pună pe bază legală și să nu se gireze ca individualități politice și constituționale separate, ci să caute remediul doleanțelor lor în cadrul administrației statului ungar.

din infinit par'că, dulce ca o lacrimă, un sunet argintiu căzu trezind reveria lor.

Uimit își ridică ochii Voevodul și căutând de unde vine sunetul, deodată înaintea lui, pe culmea dealului, înegrit de păduri, a Tătărășului, văzu nălucind o bisericuță albă făcută ca dintr'o bucată de marmoră. Deasupra turnului înfiglat, crucea aduna ultimile raze, și lămurit acum, gura nouă a clopotului, una după alta își trimitea notele arginții.

O umbră trecu pe fața hatmanului, și dacă l-a întrebă Voevodul cine a clădit biserica acela minunată în mijlocul singurătăților, a căzut Nicoară în genunchi și a mărturisit Voevodului, că din prisosul de piatră și de lemne, ca din fărmiturile cari cad din masa bogatului, a adunat și el ca unul mult păcătos ce era și a făcut laudă Domnului...

Și clopotele în tânguirea lor mai spun că Baronski Vodă atunci străgnic mîniat a dat poruncă să ridice pe hatman și să-l zidească de viu în turnul bisericii lui. Zădarnic a căzut în genunchi bătrînul hatman, fîngîndu-și mîniile, zădarnic a cerut îndurarea fratelui său de arme, căci îndurare n'a aflat.

Casă de hodină și-a făcut pentru ciolanele tale, cată și te hodinește acum, i-a zis Vodă și a plecat cu alaiul lui, uitînd și de întîmplarea asta ca de multe altele.

Dar în ceasurile de seară, în ceasurile acelea viorii, când liniștea divină coboară din înălțimi, în ceasurile acelea când gura fără de voie taee lăsînd liniștea să vorbească, nota aceia argintie,

Naționalitățile trebuie să mai înțeleagă în cele din urmă, că continua lor migrație către zările străine și permanentul lor apel la ajutor străin, mai mult atrică decât folosește cauzei lor. Trebuie să ajungă la convingerea, că rapoartele neadevărate ale ziariștilor călători din străinătate nu le sînt de nici un folos, ci din contră, meru încarcă atmosfera cu otravă nouă și astfel îngreunează numai lucrarea împăcluitoare.

Dacă naționalitățile Ungariei vor înțelege aceasta și și vor croi purtarea după acest principiu, își vor servi cauza cu mult mai bine decât conținutul să compromită Ungaria în fața străinătății prin știri neadevărate despre «atrocitățile» administrației, cari nu s'au întîmplat nici odată.

Programul de muncă al camerii. După toate semnele, în ședința de azi se va încheia și discuția pe paragrafi asupra codului civil, așa că Sămbătă se va putea intra în discuția proiectului de indemnizare. S'au anunțat la cuvînt în primul rînd șefii celor două partide independiste și se prevede o discuție mai aprinsă decât cele de până acum. Probabil însă că discuția să dureze mai mult de două săptămîni și ca să l vie rîndul, încă în cursul acestui an, și proiectului de prelungire a privilegiului băncii austro ungare.

În ședința de ieri s'au adoptat cu o luțăală vertiginoasă nu mai puțin decît 300 de paragrafi din codul civil. În cursul discuției, deputatul Mihall a cerut din nou ca cheltuielile interpretilor și ale traducerii documentelor scrise în limbă nemaghiară să le suporte tezaurul public.

Budapesta, 25 Noevre. În ședința de azi s'a urmat cu aceeași repejune discuția pe paragrafi ca și în ședința de ieri. Discuția a devenit mai animată numai la paragraful 644, care, contrar legilor de până aici, asigură în procesele de divorț dreptul de ingerență și de apel procurorului. La cererea mai multor deputați și cu învoirea ministrului Székely paragraful s'a modificat așa, că procurorul nu va exercita decît dreptul controlului în procesele de divorț. Această modificare se poate considera drept un succes al partidului clerical, care a voit să ferească taina căsătoriei de o nouă ingerență profană.

auzită atunci în amurg, dulce ca o lacrimă picură din nou. Vîntul l'o aducea ori închipuirea auzului însăși, nu se știe... Sunetul însă călătorea, dulce ca o lacrimă venea, pătrunzînd pretutindeni. Ca un glas sfîșietor ce imploră îndurare venea sunetul și-o remușcare neînțeleasă se furișă fără de voie în inima Voevodului. Îndurare cerea glasul acela, neconținut străbătînd printre ziduri și înfruntînd depărtările.

Și chemînd atunci Vodă pe noul hatman porunci să dărîme clopotul din turn. Dar gura ce are de spus un adevăr nu amuțește nicodată, zădarnic o astupi, limbă de clopot sau altfel, zădarnic o smulgi, căci sunetul pornit călătorește. Gol a rămas turnul și vădov de clopot în bisericuța albă de pe dealul Tătărășilor, dar nota aceia arginție, limpede ca o lacrimă de rouă se trezia în fiecare seară în văzduh și revenea să ceară îndurare.

Și întristat de-atunci Voevodul a deschis ceasloavele bisericesti, căutînd să-și afle alinarea în ele. Cînta ritmul psalmilor în sufletul lui gol, cîntau psalmii ritmați altădată pe harfă de mîna lui David, și ca un alt Saul se mai liniștea par'că.

Și de aceia cînd a fost să-și dea duhul, legendele spun că a lăsat cu limbă de moarte să se scrie în clopotele mănăstirii lui versetul care cîntă de atunci în fiecare dimineață și în fiecare seară, cînd turnurile bisericilor străvechiului lași se trezesc, versetul întristatului psalm: Doamne strigat-am cătră tine: Auzi-mă Doamne...

Situația în Croația. Un comunicat apărut în «Narodne Novine» anunță că banul Tomasich s'ar fi declarat lavoit cu convocarea imediată a saborului, în cazul dacă coașta ar da garanții că va alege fără amănara pe cel 40 de reprezentanți ai saborului în camera ungară, și dacă ar vota proiectul indemnitației necesare pentru restul acestuia. Deputații coaliționiști însă au refuzat propozițiile banului, pe motiv că atitudinea lui față cu guvernul ungar dă încă de bănuț.

Opoziția ungurească. Divergențele dintre cele două partide independiste, departe de a se aplană în vederea unei acțiuni parlamentare comune, devin tot mai grave și par a zădărnici pentru multă vreme ralierea opoziției maghiare. Așa în conferința de ieri a partidului justhrist, cunoscutul satelit de odinioară al baronului Bánffy, Hock a rostit o adevărată filipică la adresa contelui Apponyi și a lui Kossuth, pe cari l-a făcut răspunzător pentru înfrîngerea îndurată de opoziție la alegeri. Și nu s'a găsit în întreg partidul un singur om, care să l-apărărea foștilor idoli coaliționiști, ceea ce a stîrnit un dureros rezenez în partidul lui Kossuth.

De altfel partidele opoziționiste sînt sfîșiate de multe carente antagoniste și un punct de vedere unitar nu se poate cristaliza în sînsul lor nici chiar ce privește chestiunile cele mai cardinale, cum sînt reforma electorală și privilegiul băncii comune. În ședința de ieri a partidului justhrist de pildă, deputatul Györfy Gyula s'a declarat în mod categoric împotriva votului universali și păreriile lui n'au provocat decît o desaprobare parțială. S'a dovedit astfel încă odată duplicitatea acestui partid, care nu se deosebește în nimic de celelalte partide ungurești, cînd e vorba de a reforma în mod serios stările anacroniste din Ungaria.

Tot în ședința de ieri a partidului s'a dat pe față în mod și mai vădit antagonismul de convingeri, cînd același Hock a detestat faptul că unii din membrii partidului fac parte din așa zisul Clubul Reformat, o întovăășire politică în interesul reformei democratice, între cari votul universal l-a în de frunte. Autoritatea de șef a lui Lasih mai menține încă în afară unitatea de partid, e nelindols însă că un partid atît de puțin consolidat nu va fi în stare să desvolte în cameră energia necesară pentru a-și recuceri popularitatea.

Sporirea poporului românesc.

III*).

București, 11/24 Noevre.

Iată una dintre grijile cele mai de seamă și mai de căpetenie.

Incetinea cu care sporește poporul nostru în toate ținuturile, unde-l întîlnim, nu trebuie să ne pună cu sîrguință pe gînduri?

La poporul francez, care și el pătimea de incetinea sporirii, ba în unele părți chiar de descreștere, frunțașii lui de seamă, îngrijați, și chiar îngroziți de această tristă și dureroasă înfățișare, au arătat felurite măsuri cu cari să se ajute la sporire.

Cred că nu mai putem întîrzia, să luăm și noi măsuri potrivite nouă, măsuri cari să stărpească pricinile, ce stînjenesc sporirea neamului nostru românesc de pretutindeni.

Să ne fie îngăduit să arătăm astăzi unele dintre ele.

Una dintre cele mai dintăi măsuri este înființarea de școli satești practice și cu deosebire naționale.

Incredințați că numai printr'o școală practică se poate alcătui o tinerime pregătită pentru viața adevărată de acum, că numai o bună întocmire a unei astfel de școli, mîr ales în spirit național, potrivit caracterului

*) Vezi «Tribuna» numerele 224, 233.

și firei noastre, poate stârpi pornirile rele, că tot numai prin școală practică ne putem asigura trăinicia ca individualitate națională și că iarăș și iarăș școala practică ne poate scăpa de sărăcia minții, — nu ne rămâne decât să ne punem pe lucru cu bărbăție și cu tragere de inimă.

Școala aceasta pregătind pe tinerii noștri; urmași pentru lupta pentru viață, adică făcându-i în stare să se descurce singuri, să fie piept chiar și inșilor mai bine înzestrați ai altor neamuri, — va face ca simțămintele înălțătoare, grija pentru sine și pentru neam, să prindă rădăcini tot mai adânci în sufletul școlărilor, indușându-le inima pentru tot ce privește viața și vrednicia națională.

Școala e *poporul în alcătuire*, prin urmare numai acele cunoștințe trebuie să se predea acolo, cări pot fi folosite în viața practică, făcând din școlari cetățeni, cari vor ști să și croiască o soartă mai bună prin muncă și cumpătare, să înfrunte fără frică concurența străină, să și apere sănănatatea, limba, legea și căminul.

Cunoștințele primite în școală numai întru atâta au valoare, întrucât ele pot fi folosite în viața practică, deoarece omul doar trebuie să învețe pentru a și ușura traiul.

Iată de ce se înțelege de sine, că însemnătatea școlilor practice ni-se impune ca ca cea dintâi.

În aceste școli se nasc schinteile dătoare de lumină în toate privințele, fiindcă în frageda tinerețe mintea copilului e mai dornică de cunoștințe noi, mai lesne de încredințat deci mai primitoare. La omul în vîrstă bărbăției, fiind foarte copleșit de credințe vătămătoare, pline de desertăciuni, e greu să-i mai rupi păngenișul întunecimii judecății sale.

Ar fi bine, dacă am avea un serviciu medical bine întocmit pentru paza sănătății noastre, dar fiindcă o să se mai verse multe lacrimi, până să ajungem la așa o deplinătate, este foarte nimerit ca învățătorul și preotul, ca oameni cu vază 'n saț, să poarte ei grijă de paza sănătății la sate, cu atât mai mult, cu cât se tot zice că unul ar fi părintele luminii, iar celalalt părintele sufletesc al poporului.

Dar ca să poată învățătorul și preotul povățui copiii și vârstnicii despre însănătoșirea satelor, dându-le cel puțin sfaturile mai de frunte pentru paza față de boale, ceeace de altfel ar fi o sarcină omenească și creștinească, trebuie să li-se întregască învățământul, adăugându-se și studiul medicinei și al igienii.

Să se facă deci această întregire și cât mai repede, căci nu trebuie decât puțină voință și bunăvoință și ușor se poate face.

Nu vedeți că poporul care se crede alesul lui Dumnezeu, poporul rătăcitor jidănesc, a recunoscut de mult folosul celor are, că rabinii lui se pricep și în cele doctorești? ! Cele mai multe sfaturi în privința aceasta le cere rabinilor, oameni cu multă carte și cu mare trecere la el. Doctorii lui

trupești și sufletești sânt mai întâi de toate ei, pe când la noi babele și vrăjitoarele.

Și dacă poate acest popor fără țară și vântură țară să aibă așa oameni folositori lui, de ce n'am avea și noi poporul românesc, care avem moșia noastră din moși strămoși, care ne am apărat și păstrat țara cu mii de jertfe și cu sângele nostru, curgând șiroaie?

Să nu mai trăgănim nimic, căci cauza de viață a neamului nostru numai poate răbda nici cea mai mică întârziere!

Dela sat, trebuie să începă reînvierea noastră, de aici trebuie să începem îndreptarea stării noastre șubrede. Aceasta însă atarnă de împreunarea muncii învățătorului cu cea a preotului, ajutându-se unul pe altul, mergând mână în mână, — și de cinstea, ce și-o dau unul altuia. Prin urmare, e de lipsă să căutăm ca acolo unde sânt învâjbiți — ce vorbă dureroasă, — să-i împăcăm spre binele și al lor și al amărîtului nostru popor.

Dar n'ajung numai amintitele măsuri pentru sporirea poporului nostru prin înălțurarea sărăciei minții.

Poporul nostru, fiind un popor de plugari, cum părăsește școala, iute uită cartea, din pricina muncii sale prea trupești. De aceea trebuie să ne îngrijim și de creșterea lui în afară din școală, înființând școli practice sătești și pentru oamenii în vîrstă, cum sânt spre pildă în Danemarca; apoi o rețea deasă de biblioteci, cu cărți scrise pentru nevoile lui și pe înțelesul tuturor; să împrosătăm dragostea de pe vremuri față de șezători, dar șezători culturale; să răspândim puternic cinematografele instructoare; Asociația pentru limba românească și literatura poporului românesc cu despărțămintele ei, Liga cu secțiile ei să nu se oprească nici o clipă din calea începută cu dragoste pentru popor, să înființeze sau să îndemne la înființarea de însoțiri cooperative culturale. Învățătorii și oamenii pricepuți de bună voie să fie conferințe dese practice, iar preoții, predici mai mult în legătură cu viața practică, căci conferințele și predicile din Crăciun în Paști, sânt o muncă zadarnică. Ca să desrădăcinezi un rău și să sădești ceva bun, trebuie o muncă stăruitoare și nedespărțită.

Să ne înarmăm cu ea! Dar mai cu seamă să se înarmeze cu ea tinerimea noastră studiosă, care vara în vacanță are destulă vreme să cutiere satele dealungul și latul, dându-se chiar ajutoare bănești la nevoie, ca să și poată îndeplini cu sfințenie și cu folos datoria de adevărați fii ai poporului nostru.

Tralan V. Țăranu.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eitz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Adunarea națională a Românilor bucovineni.

Cernăuți, 22 Noemvre.

Ieri a avut loc în sala »Armoniei« din palatul național, adunarea națională, convocată cu scopul de a se face alegerea definitivă a comitetului executiv al partidului național și a se elabora un program conținând cererile Românilor pe terenul politic, economic și social. Și statutele partidului, elaborate de către comitetul provizor, urmau să fie revăzute și aprobate.

Tocmai acum când o nouă sciziune în lagărul Românilor amenință cu consecințele funeste, adunarea națională e binevenită, pentru a se afirma nevoia de o putere unitară la realizarea problemelor vitale pentru poporul român.

»Lupta dintre frați trebuie evitată și e o datorie imperioasă să ținem piept dușmanilor noștri etnici«, aceste cuvinte se aud adesea din gura păturei inteligente. Vedem însă că cea mai mică divergență de opinii, datorită temperamentului vioi al Românilor bucovineni, e în stare să aducă cu sine o dizidență în partid.

Demisiunea șefului partidului dl Iancu cavalier de Flondor, se datorește fără îndoială luptei inaugurate la Suceava în contra dirigenței partidului. Cu toate că adunarea de astăzi nu avusese pe ordinea zilei această chestiune, totuși oratorii nu s'au putut abține de a face aluzie la atitudinea grupărei din Suceava și s'a accentuat că tactica acestei grupări poate fi numai dăunătoare intereselor vitale ale Românilor.

D-ru *Aurel cavalier de Onciul* deschide adunarea, salută pe cei prezenți, — exclusiv delegați ai tuturor comunelor românești, — și face o privire retrospectivă asupra evoluției politice din țară, începând dela vremurile cele mai reacționare și până în timpul de față, când conștiința de sine a populației noastre sătești a îngropat vechiul sistem. Azi nu mai depindem de voința puternicilor dela guvern și trebuie să știm a face uz de drepturile noastre, căștigăte numai în urma unor lupte titanice. Statistica alcătuită cu ocazia facerei cadastrului național e cât se poate de îmbucurătoare; avem în țară 66 de mii de alegători români și ne prezintăm astfel ca o majoritate zdrobitoare față de Ruteni, cari odinioară, bucurându-se de favoarea cercurilor diriguitoare, abuzau de mijloace condamnabile la facerea recensământului, reușind astfel să falsifice adevărul istoric în folosul lor. Cu ajutorul funcționarilor »Imparțiali« din trecut, Rutenii se puteau fâli că numărul lor în »dulcea Bucovină« întrece pe acel al Românilor.

Oratorul arată apoi scopul adunării, după care dă cuvântul d-lui profesor Tofan, care propune votarea statutelor partidului național. Statutele se primesc unanim.

Dl Aurel cavalier de Onciul comunică adunării că bărbatul integru care fusese chemat să poarte steagul național a demisionat din această demnitate, adresându-i următoarea scrisoare:

Stimate d-le vice președinte,

»Discordia și lupta între frați, cari au cauzat neamului nostru în Bucovina în ultimul deceniu multe și dureroase scăderi, consumând cu desăvârșire puterile Românilor și rezistența lor contra desnaționalizării, încep din nou a se încuibă în rîndurile națiunii noastre.

Dési Mór

CLUJ—KOLOSVAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

În fața acestor împrejurări de tot triste, îmi este peste putință să răspund pentru viitorul neamului românesc în Bucovina și trebuie, cu inima înrăstă, să mă retrag de la conducerea partidului național.

Publicând această hotărâre totodată în foaia partidului, vă rog să binevoiți a o lua în mod potrivit la cunoștință.

Cu deosebită stimă,
Dr. Iancu Flondor, m. p.

Di Oncul dă citire unei alte scrisori și unei telegramme din partea dlui Flondor, din care reiese că persistă în decizia luată și nu va accepta din nou mandatul de președinte.

Citirea scrisorilor dlui Flondor a produs o consternare adâncă. Adunarea a recunoscut că poporul român nu poate renunța formal acum, în vremea de grea cumpănă, la serviciile șefului și la *reales cu mare insuficiență*. Rămâne de așteptat răspunsul șefului, dacă se va conforma cererii unanime a adunării.

S'a procedat apoi la alegerea comitetului executiv al partidului. Următorii bărbați au fost proclamați aleși:

Vicepreședinți: *Dr. Aurel cav de Oncul, Dionisie cav. de Bejan*

Secretari: *Dirimedont Popovici și Mihail Chisanovici.*

Membri: *Ipolit Călinescu, Modest Scalat, Emilian Isopescu, Gheorghe Voicu.*

Di Oncul își dezvoltă apoi referatul asupra programului partidului național:

Politica este meșteșugul de a griji de binele unei obști de oameni. Astfel de obști sunt la noi: comuna, țara, împărăția, întregul neam, între obștile acestea, cea mai puternică e gâtura, — legătura sângelui — o are neamul. De aceea politica noastră trebuie să poartă grija mai întâi de binele neamului, adică să fie națională, și anume în toate obștile, atât în comună, cât în țară și împărăție.

Grija binelui obștesc în comună, țară și împărăție, era mai înainte lăsată pe mâna împăratului și a slujbașilor săi.

Drepturile constituționale dădează la noi de 50 ani. La noi însă drepturile acestea au rămas nu mai pe hârtie, din cauza relei rânduiri la alegeri, care prin votarea în mod indirect, prin delegați (valmani), pe față, la prefectură dedea puință slujbașilor înca așteși, să pule în cărua poporul ca deputați, niște unelte de ale lor.

În cele din urmă am izbutit prin schimbarea modului la alegerile în comună, dietă și parlament, făcută în anul din urmă să înlăturăm stăpânirea slujbașilor și să ne facem înși ne stăpâni pe soarta noastră.

Void să grijm de binele obștesc al neamului, n'avem deci decât să grijm de îndestularea trebuilor economice și culturale ale oamenilor de neamul nostru.

Economia Românilor este întemeiată mai ales pe lucrul pământului; 98 la sută sunt gospodari iar gospodarii lor le trebuie: ogor, pășune, pădure.

Ogorul de astăzi numai e îndestulător. Poporul s'a înmurișit, iar mărimea ogorului a rămas același. Din cauza aceasta, pământul s'a îmbucățit, astfel că 40 la sută din gospodarii noștri au mai puțin de jumătate de faec. De voim să nu sărăcăcească cu totul, trebuie să le mărim ogorul. Acesta nu i cu puțință, decât cumpărându-i se și parcelându se moși bolerești, îndeosebi fondului. Spre a înlături aceasta am făcut în dieta trecută legea moșilor pe rente. Trebuie să stăruim din răpuțel, ca legea aceasta să se pule odată în aplicare.

Pășunea de azi așiderea nu mai ajunge pentru prășita vitelor. Îndeosebi fondul religios — proprietarul de căpetenie al pășunelor — a strimțorit poenele, sămanându le cu păduri, de nu mai au hvară vitelor. Trebuie de îngrijit de a se pune stăvilă strimțorării pășunilor și să îndrumăm chiar lărgirea lor.

Gospodarii români au lipsă simțitoare de pădure. La vremea sa s'au dat păduri destul de mari unor tovarășii de țărani; dară ele nu mai s'au păstrat pentru că au trecut în mare parte în mâni străine, și se pot folosi numai de puținii oameni îndreptățiți. Prin o lege trebuie să răscumpărăm

toate pădurile tovarășilor pentru comune, ca să aibă parte de ele toți țărani.

Alt mijloc prielnic de agonisire pentru populația noastră țărănească este industria. Materiile pentru o industrie mai bogată în țara noastră s'au: lemnul, cărbunele dimpreună cu păcura și fierul.

La industria lemnului, am străbătut întru câva luând mai multe ferestrele dela fond în întreprindere, unde începem a căpătu pe țărani noștri. Ne amenință însă primejdia, că după zece ani la reînnoirea contractelor să ne scoată iarăși străinii. Spre a face aceasta cu neputință, trebuie să adunăm toate întreprinderile de lemne într'o singură tovarășie cu participarea fondului, care să rămâie pe veci. De cărbuni și păcură se găsec o mulțime de urme și ca să nu-și însușiască străinii marile avutii, trebuie fără întârziere noi să le căutăm. Îndeosebi chemată este țara, să pule mâna pe ele, că la folosirea lor să poată căpătu pe oamenii noștri, ferindu-se de străini.

Fier avem prea destul în munții noștri. Găsind cărbuni, lesne putem să reînviem industria ferului.

Dară nu numai trebuințele economice, ci mai vărtos și cele culturale: limba, școala și biserica, neglijate până acuma cu desăvârșire, au nevoie de atențiunea noastră.

Prin lege mai întâi să introducem limba noastră în toate comunele românești, ca apoi să cerem și să stăruim întru îndeplinirea în toate autoritățile statului.

În privința școlii trebuie să îndreptăm învățământul pentru trebuințele gospodarilor și să stabilim prin lege, dreptul părinților, de a hotărî limba în care au să învețe copiii lor.

Ce se atinge în urmă de biserică, trebuie să înființăm odată congresul bisericesc, dorit de 50 de ani, ca să scăpăm de episcopia stăpânirii și să supraveghăm cel puțin gospodăria cu mare avere a fondului gr. or., care până acuma numai în folosul nostru n'a fost întrebuințat. A le îndeplini cât mai iute, ne silște împorjurară, că chesta limbii, școlii și bisericii e pusă acuma pe tapet. Trebuie limbii s'au pus în mișcare din partea noastră, prin hotărârile comitetului comunal din Câmpulung; cele ale școlii și ale bisericii din partea Rușilor, prin pașii întreprinși de ei chiar acuma.

Rușii însă amănțați de rezultatele cadastrului național, care arată că Românii pășesc înainte, au cerut sprijinul guvernului, pretinzând în dauna noastră numirea de preoți și învățători ruși, chiar acolo unde nu li se cuvine, iar stăpânirea care până acuma și așa i a favorizat, oprindu ne pe noi, să facem școli românești în comunele mixte, a încercat să stoarcă dela Mitropolitul o despărțire a diocezului. Mitropolitul s'a împotrivit încercării acestea cu următoarea declarațiune:

«Eu volesc să las urmașului meu mitropolia, după cum am primit-o. Din propria vole nu voi face nimic».

Sfârșindu și importantul său discurs, di Oncul propune adunării naționale următoarea rezoluțiune care este primită cu unanimitate:

«Dirigența Românilor bucovineni va ligji în dieta viitoare de ogor, pășune, pădure, lemne, cărbuni, fier, limbă, școală, biserică».

«Comitetul național va proiecta legi pentru toate treburile acestea și le va înalta unei adunări naționale viitoare».

«Deputații vor purta grija ca în privința limbii, ale școlii și ale bisericii să nu se facă nimic fără știrea și fără consimțirea poporului român».

Se mai votează următoarele rezoluțiuni:

«Adunarea națională a Românilor din Bucovina vestește bărbenele josnice îndreptate împotriva dlui Flondor, din partea unor nesocotiți. Îi asigură de stimă și iubirea tuturor Românilor de bine din țară și îi mulțumește din inimă pentru marile servicii ce le a făcut poporul român în tr'o vreme de grea cumpănă».

«Adunarea națională accentuiază necesitatea solidarității Românilor din țară, își exprimă satisfacțiune, toți români de bine au loc în largul cadru al constituției naționale și osândește ca înaltă trădare națională, orice tendință separatistă».

Adunarea a expediat apoi împăraului o telegramă de emagii.

Candidatura românească din Câmpulung a format obiectul unei desbateri aprinse.

Mulți au cerut ca partidul să lase vole liberă țăraniilor din Câmpulung, cari se vor decide pentru un candidat agrar de dânsi, fără a fi legați de directiva împușă de cătă dirigența partidului. Până în prezent stau în Câmpulung 5 candidați fși în fața în lupta electorală. Bine înțeles că această indisciplină a fost aspru criticată de către întreaga adunare.

Coresp.

Turburările din America.

— Revoluția din Brazilia și Mexico. —

Cu puțină vreme înainte, se părea că singură America ar fi statul în care nu există o chestie de naționalități. Poporația, cea mai mare parte imigrată, era lăsată în vole liberă să-și facă drumul de dezvoltare în spiritul său particular și vremea a adevărit că nepăsarea aceasta aparentă, dar în realitate foarte efectivă e cu mult mai salutară pro esului de prefacere, de căt armele de cari se folosesc europenii pentru naționalizarea supușilor lor. Și de fapt străinii imigrați în lumea nouă se americanizează pe încetul nu numai sufletește, ci chiar trupește, fiind cunoscut faptul că structura corpului americanilor se deosebește foarte mult de cea a europenilor, mai ales forma capului. Și întreg procesul acesta de prefacere se petrece cel mult în două generații. Drept aceea știrile din urmă venite din America despre o revoluție în Mexico aveau aparența să fie sau exagerate sau simple mșcări a unor grupări particulare, caror însă nu li se poate atribui nici o importanță politică. Cu toate acestea valurile revoluționare abia potolite în Portugalia încep să se răscolească dincolo de ocean, și au aflat chiar o pătură potrivită de oameni, cari nu sporadi, ci în două țări deodată, Brazilia și Mexico, să pună mâna pe arme și să lupte pentru un ideal aparte, pentru un simț în care văd întru-pit interesul și cinstea țării. Ei mărturisesc acest ideal cu atâta tărie încât sânt în stare să verse sânge și să-și incendieze singuri țara, convinși de adevărul credințelor lor.

Revoluția din Mexico — dacă există cu adevărat — e singura care ar putea să ne prezinte oarecare interes, chiar prin deosebirea ce există între motivele cari au provocat pe cea de aici și cea din Brazilia. Căci în republica din partea de miazănoapte a Americii de sud nici până acum nu s'a dezvoltat o adevărată viață constituțională

Cu totul de altă natură sânt evenimentele din Mexico. Aci s'au dezvoltat două curente contrare, a căror obârșie unul se poate căuta în interesele naționaliste exclusiviste și intransigente, iar celalalt în interesul economic. Reprezentanții acestui din urmă vreau să influențeze evoluția actuală a Mexicului pentru o apropiere de Uniune și în scopul acestei apropieri privesc cu indiferență tendințele de expansiune ale Statelor Unite, pe când curentul naționalist nu vrea să audă nimic de Uniunea americană ținând nestrămutat la faptul că republica aparține numai mexicanilor. E adevărat însă că economiștii au mari merite în ce privește autoritatea și constituirea de care se bucură azi țara, și reprezentantul acestui curent Porfirio Diaz, care de treizeci de ani încoace ajuns să guverneze aproape ca un dictador, și-a folosit toată puterea și influența pentru înaintarea și înflorirea țării. Și cu toate serviciile incontestabile ce a adus țării sale, cea dintâi victimă a revo-

luței a fost însuși Porfirio Diaz, dacă putem da crezământ veștilor sosite din America.

În cazul acesta cei înregistrați sub steagul revoluționarilor, sau stau în serviciul unei reacțiuni, supunându-se îngustelor interese de partid, sau sânt numai unelte oarbe în mâna unor influențe puternice, cari vin din Statele-Unite. Și se pare că ipoteza din urmă nu e lipsită cu totul de adevăr, mai ales că Uniunea americană, fiind un stat eminent industrial simțeste lipsa arzătoare de noi colonii bogate, dar mai cu seamă de coloniști în care ar câștiga o sumă însemnată de brațe de muncă. Mexico ar corăspunde întru toate aspirațiilor unioniste, și provocând aici un război civil protectoratul Statelor-Unite s'ar impune dela sine.

Credința că Uniunea ar avea parte la turburările din Mexico o întârește și chestia canalului Panama, care va forma legătura comercială între cele trei părți de lume. Canalul Panama e proprietatea capitaliștilor Uniunii, deși geograficește e săpat în partea de jos a Mexicului și Statele-Unite țin să-și asigure dreptul de proprietate asupra lui, slăbind republica înfloritoare până aci, printr'un războiu civil, pentru a o strânge apoi între cele două confinii naturale, până când nu-i va mai rămânea altceva decât să între și ea în apele Uniunii.

Revolta din Brazilia.

Ziarele din străinătate aduc știrea că soldații de pe vapoarele de război s'au răscolit și bombardează orașul Rio de Janeiro. Aceleași știri au sosit și marilor case comerciale din Anglia cu avertismentul că revolta a izbucnit pe bordul vaselor cari se află în port și a început să se lățească și în interiorul țării.

Agenția Havas din Paris anunță că revolta a izbucnit pe două vase de război. Ofițerii au fost măcelăriți cu toți și revoltații cer ridicarea soidei și ștergerea pedepselor cu vergi. Asupra orașului au descărcat mai multe focuri de tun. În cursul nopții însă nu s'a întâmplat nimic remarcabil și se crede că vor ajunge încurând la o înțelegere pașnică.

În ce privește cauzele revoltei, «Times» scrie, pe baza unei telegrame primite dela consulatul din Rio de Janeiro, că revolta nu are nici un caracter politic, ci s'a iscat din cauza insuficienței soldei. Ofițerii se află toți în Rio de Janeiro și urmează pertractările de pace.

Guvernul a luat toate măsurile pentru suprimarea revoltei și marelui de pe bordul vaselor răscolite au declarat că se vor supune dacă vor fi amnestiați. Senatul a și primit un proiect pentru amnestierea răscolitelor și acum se discută în cameră. Vapoarele s'au întors în port.

Revoluția din Mexico.

Londra, 25 Noemvre. În urma unei telegrame greșite se lansase ieri vestea că revoluționarii au omorât pe președintele Porfirio Diaz. Știrea s'a adevărit de neadevărată căci Diaz a telegrafiat ziarului Daily Mail că Mexico a trecut peste primejdie și guvernul e hotărât să apere existența și averea străinilor veniți în țară. Revoluția nu a luat forme îngrijitoare și liniștea s'a restabilit, afară de provinciile din periferie unde turburările continuă sub conducerea generalului Madero.

Tot o telegramă din Londra aduce și știrea că revolta marinarilor din Rio de Janeiro a fost liniștită și se așteaptă rezultatul amnestierii.

Alegerile congregaționale.

Arad, 25 Noemvre.

Ieri s'au terminat alegerile congregaționale în comitatul Caraș Severinului. Din știrile ce le avem până acum se pare că și aici avem de înregistrat o înfrângere. Poate nu tocmai așa de rușinoasă ca cea din Arad, dar totuși destul de însemnată. »Pester Lloyd« de azi înregistrează cu multă satisfacție înfrângerea partidului român în Caraș-Severin, și spune că din 136 de aleși, Români sânt numai 24, cu 3 mai puțini de câți erau. Din contra »Drapelul« spune, că numărul nostru nu mai că nu a scăzut, față de trecut ci a crescut. Nu putem în momentul acesta ști care dintre versiuni este adevărată. În tot cazul, aici s'a mișcat puțin organizația noastră centrală din comitat, nu ca în Arad și chiar dacă am suferit înfrângeri, pe alocurea s'au dat lupte frumoase. »Drapelul« constată, în ceea ce privește interesul poporului față de aceste alegeri, un îmbucurător progres.

Alegerile din comitatul Caraș Severin.

- Bănta*: Nicolae Novacovici, preot, Gârbovei, Dr. Gheorghe Dragomir, profesor, Caransebeș.
- Bocșa-română*: Dr. V. Brauște și Petru Vac, paroh.
- Coșteul mare*: Dr. Petru Groza.
- Comorîște*: Corneliu Srimbeiu, paroh; ceilalți străini.
- Secaș*: Petru Bernaz, preot, Dr. Ștefan Petrovici.
- Cornea*: Dominic Rațiu, dirigentul »Albinele, Lugoș; Dr. Petru Babu, profesor, Caransebeș; Pavel Ghimboș, comerciant Mithida.

Greovaț: Ion Fome, dirigentul plugarului, Aurel Popovici, paroh, Tăvanuș, etc. Sefron Găice, econom Greovaț.

Jablanița: Dr. Gheorghe Dragomir, profesor, Caransebeș, Gheorghe Tătuș, paroh.

Teregova: Ioan Bogolevici, paroh, Iacob Stăchescu, măștin.

La *Oravița română, Cacova și Rafnic* am suferit înfrângere totală. Lupta am pierdut-o în Oravița-română — scrie corespondentul nostru — din cauza imbecilității fruntașilor din comunele Broșteni și Ciclova-română, ai căror alegători s'au înșirat cu sutele sub flamura trifolului oficial. Ciclovenii și Broștinenții de astădată s'au făcut de rușine.

Înfrângerea dela *Cacova* este de a se aștribui presiunilor colosale ale notarului și medicului de acolo, ambii candidați oficiali. În urma cărora nu a voit să rămână în urmă în patriotism nici președintele de alegere, care la constituirea biroului a făcut ilegalități. Alegerea aceasta va fi protestată.

Țin să relevez câteva fenomene foarte dure-roase. La primul rând mă opresc la fruntașa comună de odinioară Tăvanuș-mare, unde spiritul speculativ îl molipsește tot mai mult pe mulți fruntași ai acestei nenorocite comune, așa, că comuna aceasta după »progresele« făcute (la alegerea lui Badea Gheorghe au votat 18 cu guvernul, la alegerea detașată din anul acesta la vre-o 40, iar acum la alegerea congregațională peste 60 au votat cu lista administrației) este de a se pune după comunele noastre cele mai slabe. Mulți dintre cei putezi la sentimente nu se sfiesc a-și îmbrăca nemernicia lor în mantaua personalităților, care altcum este tot atât de urâtă când e vorbă de principii și disciplină de partid. Durere nădejdi de îndreptare aici nu putem avea.

În alte părți iarăși în loc ca fruntașii să se țină de disciplina de partid au început a pacta

când cu dracul când cu socea. Așa la Rufe de care cerc se ține Gorula și Gârliște. Alergările aceste după pact au influențat înspre rău alegerile. Neinteresarea părintelui Matel Popovici dela Goruia, care și în ziua a'legerii a flut de lipsă a umbra în sat la stănta zi a treia a praznicelor (oameni harnici, praznicul ține 3 zile și și natural 3 nopți), în loc să meargă în fruntea alegătorilor la Rufe, — este păcătoasă.

La înfrângerile parțiale au contribuit și speculațiile alegătorilor cu creionul. Unde e disciplină nu e creion.

Mulți ștergeau pe vreunul din candidații noștri și puneau pe dl notarăș, ori pe doctorul de vite ori pe vre-un chinez-birtăș, căci doară își gândeau că și așa cel mulți sânt pe lângă lista națională.

Câteva comune s'au purtat foarte bine la alegere și aici trebuie să pomenesc în cel dintâi rând Măidanul, care a scăpat dinstea steagului la Greovaț, apoi Agadici și Comorîște și în parte și Secașul.

La Secaș al 3-lea candidat a căzut în urma sorțirei ce s'a făcut având candidatul nostru Dr. Alexandru Coca voturi egale cu chinezul birtăș Drugărin Todor din Calina, iar al patrulea candidat al nostru Nicolae Văcu, econom din Secaș, a rămas în minoritate cu 2 voturi față de notarul tot de-acolo.

Despre »bucurari« adică organele administrației cari pedepsesc pe oameni pentru gunoaiul (buclic) ce nu l'au putut scoate la câmp din pricina boale de vite, nu mai vorbesc.

S'au purtat tot așa ca până acum. Am început a ne și deda ca blăstămățiile de tot soiul, pe care un străin nici nu le ar crede. Fiește care bun econom își face un bilanț oarecare. Noi în bilanțul nostru ne vom îngriji totdeauna de o rubrică »pedepse neprevăzute, la partea »șeșite«, iar la »intrate« vom pune din an în an un quant tot mai mare de îndrăjbe. *Coresp.*

Alegerea din Borosebeș.

Ni se știe din Borosebeș: Cu durere mare iau condeiul în mână pentru descrierea așteptat membrilor la comitat în cazul nostru Borosebeș. Acestni cerc aparțin trei notarlate: Dezna, Prejești și Borosebeș cu 17 comune.

Pe Sâmbătă înainte de alegere a fost conchamată o constatăre în Borosebeș la care au fost chemați preoți, învățători și fruntași din comune pentru înțelegere asupra persoanelor cari vor fi candidate. Nu s'au prezentat însă numai preoții din Prejești, din Bușani cu fruntașul Tereștie Cocu, preotul din loc și învățătorul, dar deși fiind puțini, consultându se au aflat de bine de a candida pe preotul A. Mihulin, Axentie Codrean din Prejești, Lazar Iorga din Doncen și Ioan Faur din Dezna economi.

Ne am despărțit apoi cu acela, ca să se trimetă știre tuturoa despre persoanele candidate și apoi toți să se pună pe lucru pentru a duce la izbândă lista națională.

Mare fu însă mirarea, când în dimineața zilei de alegere, venind alegătorii încunjuși de plăeși, șumari, scrietori, li duceau ca pe oia la staul și li îndesau în curtea prim-pădurarului dominai, unde i îndopau cu băutura; la a cărui poartă păzeau 3 jandarmi de unde apol grupuri-grupuri li duceau să voteze cu bilețele impuse de prelor și notari. Bărbăți de încredere cu dela sine putere li designă președintele în persoanele Păla Pavel, Valan Măk'ós, Szabó György și Maté József, — patru lingăi anafabeți. Protestările noastre, dar mai ales ale părintelui A. Mihulin nu le au luat în seamă, ci au ales pe aceia, pe cari li știau mai de nălate orbi și surzi. Văzând starea lucrurilor ne am retras sfătuind alegătorii credincioși listei naționale să absteie dela vot. Bravii Prejeșteni și Doncenani s'au și depărtat cătră casă toți fără ca să voteze, asemenea o parte din Ignosteni și Șebiseni. S'a dovedit însă cu acest prilej eclatant naționalismul trimbițat a unor preoți și învățători, cari abia așteptaseră să ne depărtăm din naintea

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile **Ezékely și Réti** din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

localului de alegere ca să poată merge nejenat la aldămașul dat de primpădurarul domniai.

Să furisau pe nevăzute unul câte unul la vălau. Așa preotul din Siatina, din Ignești, — cel din Băhani care de și a fost de față la consfătuire, n'a spus nici măcar învățătorului său despre hotărârea luată — necum să îndemne și sfătuiască pe cineva să țină cu lista națională.

Nadalbestii, Susani, Neagra, Minead nu au nici preoți, nici învățători, deci nu ni-a mirat așa tare necredința lor. Dezna, Ravna, Monesa — preoții acestor comune sunt prea grei, nu se mișcă de acasă, învățătorii merg și ei cu poporul, deși nu în frunte, ci în coadă și votează cu lista oficială. Iar la aldămaș se ling pe buze ca cel din Selegeni care în carte se lua după cap cu alegătorii s. Gavoștia, a cărei preot bătrân cu mâna tremurândă înudea țidula și votează cu lista oficială, asemenea și învățătorul său, Berudia cu falcul învățător Nika Péter în frunte vine la aldămaș.

Căzurăm deci pentru neorganizarea noastră, dar mai ales pentru egoismul și neinteresarea noastră, pentru pizma și invidia ce domnește între cei cari se cred a fi conducători.

Alegerea din Petriș (com. Arad.)

Ni-se scrie: La Petriș a fost ales pe lângă candidatul oficial și preotul Vesa din Roșca, omul slăbănii, care a luptat contra listei naționale, în care au fost luați preoții: Neiculescu (Toe) și Grozescu (litew). *Ce zice la aceasta clubul național?* *Mat mulți alegători.*

Alegerile din Torontal.

Ni-se scrie din Cenad: Azi mâne se vor face alegerile congregațiilor, și se aude că vor fi în 2 Decembrie și în comitatul Torontalului. În cercul Cenadului-sărbesc de 9 ani am avut și noi reprezentanți naționaliști pe domni Dr. Nestor Oprean avocat și pe frate-său părinte Terenție Oprean, cari ambii sânt — ca în România și-au reprezentat cercul nostru.

La acest cerc aparțin Cenadul-sărbesc cu 160 voturi românești, 70 sârbești, vre-o 120 nemțești și alții. Cenadul nemțesc (german) cu vre-o 180 voturi pur nemți renegați, — Igrışul cu aproape 200 voturi românești și vre-o 40 străine.

Lupta va fi înverșunată, deoarece faimosul de fibrău, Hadsitz — fostul »Hadsitz« de-a mult și-a început lucru, și tot mereu roagă azi pe unul, mâne pe altul ca să-l asculte și să lucreze în contra fraților Oprean zicându-le să alege pe ori și cine alții, numa pe Opreneștii nu.

Așa dară se vede, că noi Românii dacă voim se învingem de nou trebuie să ne stringem rândurile, și să mergem cu toți la urnă în Cenad și să dăm voturile noastre celor amintiți! Fraților Igrışeni! făceți-vă și de astădată datorința ca și în trecut, și rămâneți cei laudați! *(Un alegător.)*

Srisoare din Blaj.

— Prelegerea d-lui Osvadă. —

Blaj, 24 Noembrie.

Blajul fierba. Marele eveniment cultural, care se va petrece aici în anul viitor, interesează și pune în mișcare toată suflarea românească a orașului acestuia cu tradiții glorioase. Apoi înființarea »Piugarului«, pornirea unei reviste teologice greco-catolice, opera de dezvoltare a organizației meseriașilor de sub conducerea agerului profesor neobosit G. Precup, precum și alte lucruri de folos, împrumută fețele de pe stradă un aer de mândrie.

Cel mai nou prilej de întâlnire era să fie producția teatrală de Sămbătă, aranjată cu scopul de a procura, din câștig, o scenă, când o hotărâre a reuniunii din Hunedoara pentru asigurarea viteilor, aduce pe dl Vasile C. Osvadă aici. Ajutat de membrii comitetului din despărțământul »Astrel«, dsa face să se umple sala cea mare dela »Universe«, unde a ținut o prelegere economică. Fînd Jola zi de »amănăturie«, au fost de față și țărani din satele învecinate, dar partea cea mai mare a publicului au constituit-o intelectualii: fruntașii din Blaj (afară de profesorii cari aveau oră și pe cari li inspectează chiar acum directorul Kenez) și din împrejurime, clericii și elevii școlii normale (preparanzii).

După ce dl G. Precup li prezintă publicului,

dl Osvadă își rostește prelegerea, în care a spus cam următoarele:

Împrejurările trecutului nostru nu ne au prea îngăduit să ne alegem mijlocele de înaintare. Cu toate acestea am făcut mari progrese în ultimii vr'o 70 de ani. Acum însă, după înaintarea asta orbișă, am ajuns la treapta când trebuie să ne gândim la căile pe cari vom merge mai departe, să ne organizăm lupta pe terenul economic. Căci azi stau față în față două mari tabere inegale: capitalul și mulțimea micilor existențe. Biruința celei dintâi ar fi nedreaptă, și tendința justă a zilelor noastre este înăltirea celei de a doua.

Lucrul acesta este cu putință numai prin în-tovărășirea brațelor celor mulți, după pilda țărilor apusene, dar ținând seamă de împrejurările noastre speciale. Ideea alianței capitalurilor mici a pornit înainte cu peste 100 ani dintr'un târgușor al Angliei, dela niște țesători cari azi reprezintă o forță însemnată în imperiul britanic. Ceva mai târziu a organizat în tovărășie pe țărani din satul lui primarul neamț Raiffeisen, iar pe ne-seriași și industriași, adu-ând note noi în sistemă, Schuitze-Delitsch. Exemplele acestea au fost imitate pe o mare întindere de Italia și Franța (unde sânt celebrele sindicate agricole). Tovărășile sânt în floare și în Ungaria: aproape 6000 de însoțiri, sprijinite de două centrale din Buda-pesta.

La noi, Românii din țara aceasta, mișcarea s'a pornit destul de târziu, și avem abia 70—80 de tovărășii, legate cele mai multe de centralele din Budapesta (afară de vr'o 10—15). Este adevărată rușina constatarea aceasta, mai cu seamă când facem comparație cu Sașii. Favoriții regelui G-za al doilea au: 145 de tovărășii de consum, 122 însoțiri de credit, apoi pentru unelte agricole și alte treburi: 360. Aproape de fiecare sat sășesc sânt câte 2—3 tovărășii.

Explicarea acestui fapt, atât de dureros pentru noi, nu se poate afla în lipsa de aptitudine în direcția aceasta a Românului. Căci în România mișcarea de cooperare a luat avânt foarte înbu-curător. Pornită de un învățător de inimă și conștient din comuna Bumbesti, ajutată pe urmă de ministrul Spiru Haret și de guvern, care a făcut legi cerotoitoare, ea prezintă azi următorul tablou: 2600 bănci populare, 450 de obști sătești și 700 reuniuni de consum. Asemenea și frații noștri din Bucovina, cari au între conducătorii mișcării pe ardeleanul Iancu.

La noi trebuie să se pună intelectualii pe lucru. Cei ce vreau să conducă poporul, să l călăuzească într'adevăr, iar nu să înșire numai fraze. Altfel facem operă de tradare națională. Căci se știe și se recunoaște că baza oricărui progres este bunăstarea economică.

Blajul se poate mângâia c'a făcut un început frumos și mult promițător. Aici este bărbatul care a înțeles mizeria noastră economică și a ținut să înfrățască nevoile acestea cu mișcarea politică, dând în felul acesta luptelor noastre caracterul lor real, complet. Acesta este dl Iuliu Maniu (strigăte puternice: să trăiască!), inițiatorul »Piugarului« celui merit să fie o peatră fundamentală în mărețul edificiu economic. Cu dezvoltarea acestei instituții vom ajunge să vedem cum scade numărul Românilor cari mîncă mîlal uscat pe treptele catedralei din Blaj (aplauze).

După acestea, dl Osvadă analizează câteva puncte din statutele »Piugarului«, arătând țintele ce se pot realiza mai curând, și legăturile pe cari trebuie să le aibă așezământul acesta cu tovărășile de tot soiul. Se ocupă, apoi, mai pe larg de reuniunile pentru asigurarea viteilor, al căror prototip îl găsește, așa de firește, în »hopșele« din satele noastre, și insistă asupra foloaselor economice laterale, cari rezultă pe urma acestor reuniuni — foloase, între cari este și împrietenirea țărănilor noștri cu ideea tovărășilor. În sfârșit își exprimă dorința ca învățăturile și sfaturile date să se traducă în fapte, pentru binele și înaintarea neamului nostru.

Calitățile de vorbitor ale dlui V. C. Osvadă sânt multe și prețioase, mai ales cele de orator popular limpede, sigur, sugestiv cu note hazli sau picante scoase din întâmplările actuale, având o memorie care nu-l înșală și-l pune la dispoziție tot felul de date, dsa își îmbracă multele cunoștinși într'o limbă bogată populară, c'o ușoară nuanță plăcută de pronunție dialectală.

Firește c'a fost aplaudat, și firește că dl Precup a mulțumit publicului că a grăbit să se întuneze, iar prelegătorului că nu și-a pregătit să se obosească.

După aceea sala a început a se goli, cojoacele și boboanele se mișcau domol înspre ieșire, câte un țaran da din cap, dumirit: »Drept are domnu ăsta, mă! Ar trebui să facem și noi ca ăi de pe la dumnealui«. Și Blajenii noștri s'au împărșit și ei, cu gândurile împărșite: la conferința dlui Osvadă, și la petrecerea de Sămbătă seară, și la sfântul Victor, a cărui pomeaire s'a săvîrșit Jol... Iar conferențiarul a plecat cu cîrja apostolatului economic spre Ludoguș de pe Murăș, visând fericiri ce vor avea să vie...

Correspondentul

Din viața lui Tolstoi.

După deslușirile date de el însuși, în memoriile sale, neamul Tolstoi coboară din cavalerul Indris, care venit din Germania, s'a stabilit în Rusia, împreună cu trei mii de soldați, prin anul 1353. Invitat de a îmbrățișa religionea ortodoxă, cavalerul Indris, când se botează potrivit noului rit, primește numele de Leonți, și în curând devine șeful nobilimii din Cernigof. Mai pe urmă trecu din Cernigof la Moscova, și primi dela Vasile Ozbol supranumele de Tolstoi, (Grosu).

Tolstoi nu fură întotdeauna credincios suveranului lor. Unul din ei, șambelanul Curții, în 1683, fu unul din instigatorii revoltei dela Strelnitz, această corporație militară pe care Petru cel Mare a desființat o dela începutul domniei sale. Acest Tolstoi se alia atunci partidului noului țar. Dar Petru cel Mare nu avu încredere în sinceritatea acestei conversiuni. În timpul meselor, la cari li plăcea să întrunească noblețea, țarul se amuza deseori, ridicând peruca de pe capul lui Tolstoi și spunându-i:

— Capul ăsta! dacă n'ar fi fost așa de inteligent, de mult ar fi fost despărțit de corpul tău!
— Cu toate acestea, acel Tolstoi fu devotat lui Petru cel Mare, până a se face chiar agentul arastării fiului său Alexe, și unul din judecătorii cari îl condamnară la moarte. Acest serviciu li aduse titlul de conte, în 1724. Dar Petrușii, fiul lui Alexe, îl exilă împreună cu fiul său Ivan, la mănăstirea Solovietzk, unde muriră și unul și altul.

Contele Leo Tolstoi a moștenit, fără îndoială, dela astfel de strămoși temperamentul puternic și cea mai solidă personalitate care li îngreună orice adaptare obșteștelor discipline ale vieții moderne. Foarte adesea ori se îndărănicea în ideile sale, încât nu suferea contradicție chiar din partea celor mai buni prieteni ai săi.

El a fost în foarte strânse legături de prietenie cu Turgheniev, cu care era chiar vecin de moșie, și s'au dat împreună cu pasiunea educației poporului de pe proprietățile lor, în epoca emancipării țărănilor.

La unul din prietenii lor comuni, Turgheniev se mândrea de zelul pe care-l manifestă fca sa pentru binele țărănilor, reparându-le însăși hainele lor stricate.

— Și d-ta găsești că e bine aceasta? Il spuse Tolstoi.

— Fără îndoială, răspunse Turgheniev.

— Și eu îți spun că o față, bine îmbrăcată, care ține pe genunchii săi balandre murdare și puturoase joacă o scenă teatrală lipsită de sinceritate.

Cearța se invenină într'atât, încât Turgheniev ajunse să-l vorbească de palme, contradictoriului său.

Acest om așa de autoritar și așa de energic, avea o mare nelăcredere în el însuși, și o timiditate sperioasă față de femei. El se credea slab. Într'un memoriu intim pe care-l scrisese, înainte de romanul său Războiul și Pacea, se poate citi această notă, pe care li-a dictat-o vederea figurii sale în oglindă:

»Un cap scribos... nu se gîndește la căsătorie... chemarea ta e alta și pentru aceasta ești destul de destoinic«.

Cu toate acestea el întâlni, la Moscova, iar ceva mai târziu la Sevastopol, două verișoare, Eliza și Sonia Andreievna. Povestirile sale despre faimosul asediu, unde el avu eroicele îndrăzneii

carl se știu, pasionară pe cele două surori. Sonia, mai cu seamă, suferă a profund, dar se ascunde; ideile sale personale și vorba sa captivantă o atrase.

— Tu lubești pe conte? Il zise într-o zi sora sa.

— Nu știu răspunse ea.

Dar câteva zile după aceea, Sonia scrisese o nuveică, ale cărei personaje și intriga erau închipuite după cazul său sentimental. Tolstoi a citit-o și o admiră. Dar exteriorul plăcut, împrumutat eroului aceste închipuirii, îl făcu să creadă că nu e vorba despre dânsul.

•
Timpul trecu. Cele două tinere fete se găseau la bunicul lor. Tolstoi veni acolo pentru câțiva timp. Masa de joc din salon se golise de jucători. Tolstoi ședea alături de Sonia; luă o bucă de cretă și scrisese, pe postavul mesei, o serie de litere mari, care fiecare din ele, era inițial literă a cuvintelor din fraza următoare:

»In familia d-voastră, se vorbește pe nedrept că eu vin aici pentru sora d-tale Eliza. Desminte pe oamenii cari cred aceasta«.

Sonia descifra repede aceste hieroglife. Tolstoi șterse prima serie și scrisese o a doua, prin care spunea:

»Tineretea și fericirea d-tale mă fac să simt vârsta mea și imposibilitatea de-a fi fericit«.

Sonia descifra și această mărturisire a timidului său amoret. Ea a înțeles totul.

Două luni după aceea, contele Tolstoi ceru prin scrisoare mâna tinerei fete. Tatăl stetea cam pe gânduri la această cerere, deoarece el voia să-și mărite întâiu pe fata cea mai mare înainte celei mai mici. Dar sfârși prin a admite cererea.

Câteva zile după căsătorie, tinăra contesă Tolstoi, scria surorii sale, spunându-i:

»Mi-e frică să mă gândesc la viitor. Acum nu mai este un vis ca în timpul când eram fată. Îmi văd destinul și mi-e frică să nu-l pierd. Tu mă vei înțelege după ce te vei mărita«.

Tolstoi, de altă parte, într-o scrisoare adresată cumnatei sale, după ce-și arată mulțumirea de căsătorie ce-a făcut, adaugă:

»Adio, copilul meu. Dumnezeu să îți dea o fericire la fel cu a mea. Nu este nimic mai mare pe lume«.

•
Își poate oricine închipui, disperarea contesei Tolstoi, când și-a văzut pierdut pentru totdeauna pe iubitul său soț.

Se face lumină.

II.

Planurile de ore vor trebui să țină cont în școlile ajutate de stat, de acest număr de ore și acolo unde d-nii inspectorii școlari regești n-au luat la cunoștință nici până la acest dat planul înaintat, acesta trebuie să fie pus neapărat pe baza noii ordinațiuni. Cu alte cuvinte în toate școlile ajutate de stat intră, cu ziua de azi, în vigoare în locul planului de învățământ de până acum, relativ la cele cinci obiecte de mai sus, planul de învățământ din chestiune, impus de dl ministru.

În afară de numărul orelor, planul mai specifică și materialul de învățământ din toate obiectele amintite. Materialul s'a stabilit cu considerarea la școlile cu un singur învățător, așa că el va trebui luat în toate aceste școli, în măsura în care e deșus în plan. Bine înțeles că materialul se va lua în limba română, și anume, în oarele de Aritmetică, Geografie, Istorie și Constituție exclusiv în limba română, iar în unguerește se va lua din aceste materii numai ceace e fixat în planul despre propunererea limbii maghiare. Aceste părți se vor lua pe baza cărților de cetire maghiare, în cari se află întreg materialul ce trebuie luat și unguerește. Legea nu cere ca tot ce se la din acest

materii în limba română să se la în aceeași extensiune și în limba maghiară, ci ea cere ca «despre tot ce s'a învățat în limba maternă» (pag. 82), «elevii să știe ce e esențial (pag. 104)» și în limba maghiară, în «rezumate scurte» (pag. 105).

Mai întâi se tratează toate materiile din chestiune în limba română, apoi »într-o oră următoare de limbă maghiară« se la și unguerește. »In chipul acesta elevul se întâlnește (în ora de limbă maghiară) cu lucruri și cu noțiuni cunoscute, el are să învețe numai numele unguereș al acestora« (pag. 102) sau, cu alte cuvinte, în oarele de Aritmetică, Geografie, Istorie și Constituție învățământul se dă ceva de ordin material, iar în cele maghiare numai ceva formal.

Planul nu uită să accentueze »că ori cât de mult ar fi fixat materialul la acest loc, executarea lui atâră totuș de împrejurările locale«. Legea cere, ce e drept, ca întreg materialul din plan să se la, dar, mai mult decât aceasta, cere, ca ceace se la să se la temeinic (alapsan fel-dolgozni), sau cu alte cuvinte non multa sed multum, și să nu se îngreuneze prea mult mintea copiilor (»gyermkek tulterhelése nékül, pag. 61), pentru că o minte surmenată nu e în stare să funcționeze normal, ci trebuie să sucumbe, mai curând sau mai târziu. Planul din chestie siacue cu toată dreptatea asupra momentului, care e cel mai însemnat din întreaga pedagogie, anume că: »Școala e institut de educație« — (pag. 105.) »Noi învățăm pentru că să educăm, și trebuie să educăm așa, ca prin aceasta să servim viața«. Pașii noștri sânt dictați pe de o parte de scopuri practice și de aceea trebuie să propunem așa, ca din cunoștințele câștigate copilul, intrat în viața practică, să poată trage un folos cât mai mare, pe de altă parte să avem necontenit înaintea ochilor noștri acele bunuri ideale ale vieții, cari îl fac pe om și-l leagă, prin nobile legături morale, de deaproapele său.

Frica de Dumnezeu, dragostea de țară și sentimentul de solidaritate națională, cinstea și libertatea cetățenească, sentimentul de datorie, abnegația și mizericordia — acestea sânt idealurile, cără cari trebuie condusă naia școlii. Să nu propunem decât ceia ce educă spre acestea și să evităm tot ce nu servește acest scop! Dacă vom lucra astfel, școala și învățătorul corespund misiunii lor sublime și satisfac pretensiunilor din §. 17 al articolului de lege XXVII din 1907. Aceste cuvinte lămuresc pe deplin datoria învățătorului în școală care e: prin învățământ — la educație! Nu atât cantitatea celor învățate, nu atât litera legii, cât calitatea celor învățate și spiritul legii e dăător de măsură. De aceea comit o condamnabilă greșală toți învățătorii, cari năzuiesc să propună cât mai mult din limba maghiară, fără ca să caute dacă propun și bine și dacă ceia ce propun are și o valoare educativă sau nu. În hiperzelul lor de a împlini litera moartă a legii mulți uită, că ei numai mecanizează învățământul și neglija cu desăvârșire educația, atât pe cea morală cât și pe cea intelectuală, estetică, fizică și practică, și că patronază cel mai sec verbalism, care constituie o rușine a școlii zilelor noastre. Învățătorii trebuie să caute, ca tot ce propun în limba maghiară, copiii să și înțeleagă pe deplin, altfel munca lor și truda copiilor e zădarnică, — totul s'a învățat pentru școală, iar nu pentru viață. În chipul acesta copiii urăsc școala, și și ca bărbați se vor ținea de problemele frumoase ale culturii, și nu se vor împrietini cu cartea și cu lectura.

Pentru a satisface pe deplin pretensiunilor legii și așteptărilor, pe cari le leagă poporul de școală, învățătorii, atât cei dela școlile ajutate de stat, cât și ceilalți vor avea să studieze conștientios planul de învățământ și instrucția acestui plan, pentru că numai în chipul acesta își vor putea îndeplini datoria fără ca să piardă înzădar atâta vreme cu diburi în toate părțile, și numai cunoscând temeinic legile și planul de învățământ vor putea să se apere și pretensiunile exagerate și, uneori, ilegale chiar, ale unor organe de supraveghere, cari nu înțeleg a se purta cu iubire

față de școală. Planul de învățământ de sub Nr. 80.000/1910 fiecare școală îl va cere dela dl inspector școlar reg., cărui i s'a trimis din partea dlui ministru de culte câte un exemplar pentru fiecare școală ajutorată de stat.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută în 28 Octomvre 1910.

Ioan Meștanu m. p., Dr. George Proca m. p.,
arhiepiscop și mitropolit. secretar consistorial.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 26 Noevre n. 1910.

— Corul bărbătesc al Asociațiunii arădene. Suntem rugați a publica următoarele: *Comit. corului Asociațiunii arădene își ține de o datorie plăcută a aduce la cunoștința tinerimii din Arad, că l-a succes a înigheba, pe lângă corul mixt și un cor bărbătesc sub conducerea dlui Constantin Savu, redactor la »Tribuna«. Instrucția corului va începe Sâmbătă, 26 Noevre n. seara la orele 6, în localul Asociațiunii (școala din curtea bisericii).*

Se observă, că corul se pregătește pentru un concert care va avea loc la Silvestru. Dreptacea comitetul roagă tinerimea, ca cât mai mulți să se înscrie membri ai corului.

Felicitam comitetul corului Asociațiunii pentru acest început frumos și din parte-ne rugăm și noi tinerimea, să dea ascultare acestui aviz.

— Nou meeting de aviațiune în București. Din București ni-se scrie: Un eveniment însemnat se anunță: un mare meeting român de aviație, la care vor participa toți aviatorii noștri.

Meetingul acesta va avea loc la aerodromul dela Cioclovina în ziua de Duminecă 14 Noevre, dela orele 2 p. m. și este pus sub patronajul Principelui Ferdinand și al Principesei Maria.

Principele G. Bibescu, pe un monoplan »Blériot« tip »La Manche«.

Aurel Vlaicu, pe monoplanul »Vlaicu«.

Principese S. Cantacuzino, pe un biplan »Farman«, tip militar;

Robert Catargi, pe un biplan »Wright«, tip 1910;

M. Molla, pe un biplan »Farman«, tip 1909.

— Un vis împlinit al episcopilor noștri. În legătură cu articolul nostru de fond de ieri, »Visul unui împăcat« ni-se scrie: »S'a împlinit acum și visul episcopilor noștri, că guvernul va spori ajutorul de stat ce-l primesc bisericile noastre an de an. În budgetul anului viitor s'a preliminar în loc de 100.000 cor. suma de 120.000 coroane, adică 20.000 coroane mai mult pentru întreaga biserică gr. ort. rominească din țara unguerească«...

— Prigonirea învățătorilor Slovaci. Ieri un membru al redacției noastre a primit dela un prieten al său Slovac o scrisoare mai lungă, în care se cuprindeau și următoarele rânduri dureroase:

»...Prigonirea învățătorilor noștri (Slovaci) se ține lanț, încât acela cari avem familie numeroasă sântem tot cu frica în oase, pentru că nu știm ziua și ceasul când vom fi scoși din școală și aruncați pe drumuri cu familiile cu tot. Inspectorii școlari, aceste lăcuste patriotice, ne șicanează în fel și chip și pândesc tot momentul ca să te denunțe ministrului și să te dea afară din oficiu, prin ce ei, apoi, și-au câștigat »merite patriotice«, căci au mântuit școala, și astfel și țara, de un »agitator« primejdios. Azi, a fi dascăl slovac, cu durere pentru soarta poporului tău, înseamnă a te jerfi de bună voie... În săptămâna trecută comisiunea administrativă din Neutra la propu-

Pentru cumpărare
de
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

nera inspectorului de școli a amovat din post pe învățătorul Gheorghe Chrvath din Brezova pe motiv, că acesta la începutul anului școlar într-o vorbire către școlari și părinții lor, ar fi agitat contra statului unguresc și contra autorităților (?). Chrvath a mai fost tras în disciplinar pentru că își scrie numele Chrvath și nu Horváth, cum e însemnat în diploma de învățător, — și pentru că își crește copil în școlile din Moravia. Ași avea să-și scriu despre foarte multe din suferințele noastre, dar de astădată nu pot, căci o durere și o jale nespunsă mi se lasă pe inimă când gândesc la marea jertfă de sânge ce am adus și aducem mereu pentru apărarea și susținerea acestei țări...

— **Incetarea revistei »Munca«.** Vreme mai bine de un an a apărut la Sebeșul-sășesc o revistă »Munca«, organul mai multor reuniuni de meseriași și întocmită pentru interesele meseriașilor, industriașilor și comercianților noștri. Din lipsă de sprijin necesar revista aceasta folositoare, a fost nevoită să înceteze cu apariția.

Organul nostru popular »Tribuna Poporului«, care va apărea la 1 Ianuarie, a luat măsurile necesare pentru a înlocui revista »Munca«, deschizând în coloanele ei o rubrică specială, cu colaborarea foștilor colaboratori ai »Muncii«.

— **Cununie.** Domnișoara Victoria Henteș și dl Dr. Nicolae Cristea, avocat în Ocna-Sibiului, își anunță cununia ce va avea loc Duminecă, 27 Noembrie n., în biserică gr. ort. română din Ocna-superoară.

Sincere urări de bine.

— **Necrolog.** Octavian Liviu Nistor, copilul dl Ioan Nistor din Șeica-mare, a repauzat în vârstă de 1 an, la 23 Noembrie.

Odihnească în pace!

— **Constituirea societății »România-Jună«** din Viena. Primii următoarele: Soc. acad. »România Jună« are onoarea a aduce la cunoștință, că în adunarea generală din 12 Noem. st. n. s'a constituit pentru anul administrativ 1910/11 în modul următor: Președinte: Ștefan Mărcuș, cand. în drept și stud. mus. Vice președinte: Dimitrie Marmeliuc, cand. în lit. Secretar de ext: Alexiu Volutsch, cand. în drept. Secretar de int: Jancu Mihaescu-Moroșan, stud. forest. Casier: Remus J. Doctor, cand. med. Controlor: Dșoara Areia Scalat, cand. med. Bibliotecar: Nicolae Lavric, stud. în lit. Econom: Traian Trămbiționi, stud. teh. Comisia literară: Ion Gramadă, cand. în lit. Dr. Laurian German, cand. de avocat. Iuliu Crișian, cand. med., Eugon Blănu, cand. în drept, Ion Telegu, cand. med. Comisia de control: Zaharie Maniu, cand. med., Iuliu Crișian, cand. med., Coriolan A. Babeș, cand. med.

— **Cu aeroplanul la înălțime de zece mil urme.** O telegramă din Filadelfia anunță, că ieri aviatorul Drexell s'a urcat cu aeroplanul la o înălțime de zece mil de urme (3478 m.) și astfel a bătut toate recordurile de până acum. Până azi aviatorul american Johnston ajunsese recordul cel mai mare de înălțime, în Belmont-Park unde se urcase cu aeroplanul la 2962 m., dar în 18 Nov. a căzut dela 800 m. și a murit. Drexell e un multiplu milionar, și în mai multe rânduri s'a urcat la înălțime de 2000 m.

— **Calendarul »Lumea ilustrată«** pe 1911, cu numeroase ilustrațiuni și tablouri românești, fotografiile deputaților din Camera Română (București), text bogat și ales. Prețul 1.50 cor., plus 20 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la »Librăria Tribunei«.

x Din esența mea se poate pregăti pe lângă o economisire de 200% ieftin acasă după carte ușor și curat licher, rum, rachiu și coniac. **Esență pentru 1 litru 50 fileri.** Rachiu alăș, Anisette, Piersică, Benedictin, Chartreus, Pere imperiale, Amar, Chimin, Cafea, Coniac, Maraschino, Rozé, Vanilia, **Esență pentru 1 litru rum,** de amanas și rum de lamaica 32 fileri. **Esență pentru 1 litru rachiu de prune,** de drojzii și trebere 20 fileri. 1 litru spirt de 96% rafinar

2 cor. 20 fil. Părul cărunț și mustața cărunță se vopesc bine cu vopseana »IDEAL« pentru păr care e nestricăcioasă. Prețul 3 cor. Se află de vânzare în toată coloirea la Fekete Mihály, droguerie la »Iger« în Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely).

Mulțămită publică.

Tuturor, cari în persoană, telegrafice ori prin epistole au încercat a ne aduna marea noastră durere din tristul prilej al trecerii la cele eterne a neuitatei noastre fiice, Veturia Chii Chirtop, le trimitem adânc simțtele noastre mulțămite.

Familia Dr. Chirtop.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

ECONOMIE.

Exportul de carne al României în Ungaria. Din București se anunță: Dl Dr. Balkanyi, secretarul asociației comercianților din Budapesta, a sosit în Capitală, spre a studia cu deamănuntul mijloacele de care dispunem în vederea exportului de carne tăiată în Ungaria.

Dl Dr. Balkanyi a fost primit Marți în audiență de dl Emil Costinescu, ministrul finanțelor.

Ieri s'a prezentat la Camera noastră de comerț, unde a fost primit de dl Chr. Stai-covici, secretarul Camerei, cu care s'a întreținut mult timp asupra chestiunilor economice la ordinea zilei, și în special asupra punctului care face obiectul venirii sale în România; apoi a vizitat noul palat al Camerei de comerț.

După aceea dl Chr. Stai-covici a condus pe dl Dr. Balkanyi la sindicatul agricol »Ialomita«, unde dl Dr. Balkanyi a avut o lungă întrevedere cu dl Gh. Christodorescu, secretarul aceluși sindicat, precum și cu principalii membri ai acestei asociațiuni.

Adunări economice. Am anunțat zilele trecute că dl Vasile C. Osvadă, directorul »Reuniunii proprietarilor de vite« (Orăștie) va ține o serie de adunări.

Dumineca trecută s'a ținut cea dintâi adunare în Caransebeș. Popor și inteligență din loc și jur au ascultat cu drag cuvintele dlui V. C. Osvadă, despre tovarășii peste tot și despre »Reuniunea proprietarilor de vite« deosebit, precum și ale dlui Tr. Iarca și Teod. Vulpe, funcționari ai Reuniunii, toți străduindu-se a povăui poporul nostru cum ar putea leși mai bine din robia economică în care geme!

După amiază dl V. C. Osvadă a ținut despre tovarășii o prelegere deosebită teologilor și pedagogilor în seminar. Iar sara dl Iarca, tot acolo, prelegere specială despre asigurarea vitelor. Toți tinerii — cu vrednici lor profesori, — a pus în vedere, că în vacanțe să vor face în satele lor adevărații apostoli ai acestor idei economice născătoare!

A doua zi (la Archangei) dl Osvadă a fost în Mehadia, dl Iarca în Făget și dl Vulpe în Topoloveșul mare, — urmând aceeași apostolie a tovarășilor.

Ieri, joi, dl Osvadă a fost în Bisj.

Poșta Redacției.

P. P., (Boian). V'am mai răspuns odată în numărul 233. — Bucur-Ghiboi în curînd nu va putea să-și reia pribegiile. Să-i dăm deci pace.

A. L., (Gherla). Vă recomandăm »Reclam's Universum«, apare la Lipsca, odată pe săptămână. Prețul 4.20 fil. pe 3 luni. Cereți numere de probă.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichia și conu.

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente numite miraculoase, dar, care țin însă numai la despoierea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea on-public asupra preparatelor pe cari, ca și serul Drului Ehrlich, a profesorului berlinez, contra molipsirii singelui, medicii le întrebuințează cu succes și pentru aceea și Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Șpiritul Inda și Unsoarea Inda

despre cari rezista »Kir. Természettudományi közlöny« în Nrul 171 scrie următoarele: »In Ardeal în riuul Oit crește un soi de burete mai cu seama lipit pe iazuri, care în comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se folosesc cu succes contra durerilor reumatice și podagrei și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui Balázsovich Sándor, din Szepsiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreaga lume sub numirea de Șpirit Inda și Unsoarea Inda. Din experiență pot spune că succesul e sigur.«

Dr. Ștefan Szász.

Pe baza experiențelor proprii și a vindecărilor succese Șpiritul Inda și Unsoarea Inda, le recomandăm călduros pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, pentru-că în scurtă vreme i-se observă urmările vindecării.

Dr. conf. Vilma Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsaffy, medicul șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Iuliu Tóthfalussy, medicul șef al căilor ferate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kálay, medic șef director de spital în Nyiretyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, dir. de spital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajniss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă locul mi ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari toți dovedesc, că Șpiritul Inda și Unsoarea Inda, sunt singurele preparate vindecătoare extern contra reumei, podagrei, durerii de membre, durerii de cap, boalei de nervi, junghiurilor în oase, mâncărimei, iar intern contra lipsei de apetit, de gât, și contra răgușelei. Unsoarea Inda se folosește numai extern și costă 2 cor. Șpiritul Inda se folosește atât extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului sanitar în fiecare săptămână vom publica părerea medicilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm cititorilor noștri. Șpiritul Inda și Unsoarea Inda le pregătește Balázsovich Sándor, farmacie la »Coroana« în Szepsiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

Au apărut:

Dicționarul Român-Maghiar

prețul 6 coroane și

Dicționarul Maghiar-Român

de Ioan Gheție, prof. gimn.

prețul 10 coroane + portul poștal.

Se poate procura la autorul Ioan Gheție, profesor gimnazial în Năsăud (Naszód).

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

» specialist pentru dinți artificiali fără pod în «

CLUJ-KOLOZSVÁR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist în Cluj.

AVIZ!

O domnișoară română orfană, bine educată cu moral esemplară și exterior simpatic, caută aplicațiune lângă o doamnă în etate ca damă de conversație sau asemenea ocupațiune. Poșede în grai și scris limba română și maghiară, știe coasă, croi și lucrul de mână. Condițiuni modeste. Informațiuni pe calea administrațiunei acestui ziar.

»Cassa de păstrare« (reuniune)
în Săliște.

AVIS!

Se caută pentru stabilimentul electric cu mașină de vapor și cu motor de păcură (60 HP) ce se va construi în Săliște, în primăvara anului viitor 1911, un

conducător de construcție

care e în stare după terminarea construcției să primească conducerea tehnică a stabilimentului.

Se reflectează numai la o putere de lucru rutinată și energică, care e expertă în special în tehnica electrică și de mașini și calificată pentru de-a conduce în mod de sine stătător mașineriile din stabiliment.

Acceptarea se face, după terminarea construcției și punerea în lucrare a stabilimentului, deocamdată în mod provizor pe un an. La caz de convenire reciprocă respectivul va fi aplicat în mod definitiv.

Oferte, cu dovezile de calificare, cu indicarea ocupațiunii de până aci, a etății și a pretenziunilor de retribuțiune, sunt a se adresa până în 15 Decembrie a. c. st. n. la **Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște** (lângă Sibiu). **Direcțiunea**

RICHARD KRAMER
arhitect diplomat
BISTRIȚA — BESZTERCZE.

Planuri și preliminare de cheltuieli, la dorință se trimit gratuit și porto franco.

ANUNȚ.

Caut aplicare la vre-un domeniu mai mare, mă pricep în toți ramii economiei și grădinarului. Știu să fac școală de altoi de vie după sistemul cel mai nou. Plată după învoială.

Zamfir Pârnevan, econom,
Maria-Radna No 45.

CROITOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința onoraților domni, preoți și învățători, precum și întregului public român, că mi-am deschis în **Pâncota (Pankota)** Str. Principală o

croitorie modernă

unde pregătesc totfelul de halne bărbătești, precum: saloane, sacouri, paltoane ușoare și de iarnă, pardesiuri etc. Mai departe efectuează și prenoesc: odăjdii bisericești precum: prapori, patrafiri, reverenți și a.

Rogând binevoitorul sărăcin al on. public român, seamnez cu deosebită stimă:

Gheorghe Drăgălina,
croitor.

Serviciu conștiințios!

De vânzare sau de arândat

dela 1 Ianuarie 1911 este fosta proprietate a defunctului avocat I. Popa de 7 Jug. catast. situată lângă parcul orașului **Meduș**, formând un trup, compus din vie, grădină de pomi fructiferi, parc și pădure cu villă, 4 camere, bucătărie, grajd, șopron, pivniță etc. A se adresa D-lui **Victor Roman** Strada Romană 187, București.

Societatea pe acții
Holandeză

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)
Amsterdam.

Direcțiunea pentru Ungaria:
Budapest, Hollandi-udvar,
(palatul propriu, Piața Kálvin, Strada Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill. 216 324-96 Cor. A plătit asiguraților până în prezent 96 mill. 370.016-33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

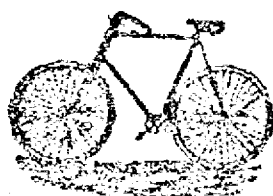
Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere Direcțiunea pentru Ungaria în **Budapest** și reprezentanții societății din țara întreagă precum și

Diigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14,
și **Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes)** și jur:

Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

Mașini de cusut pentru treburi casnice sau industriale, de cea mai bună fabricație.

biciclete și gramofone

se pot cumpăra cu prețuri moderate

și plătiți în rate favorabile la

Bodor Béla

magazin de mașini de cusut și biciclete în

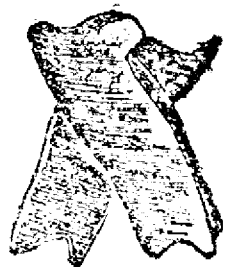
Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de țalpi, fabricația proprie de partea de sus a ghetelor, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de pe al lui

Gyöngy Sándor
BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diploma de recunoștință în anul 1904.

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciosornicar, în Orăștie. Szászváros. Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. Să fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede precis și ieftin. Serviciu conștiințios.

F. Stoiber
mănușer

Heltauer g 57. SIBIU. (Nagyszeben.)

Mare depozit de mănuși de piele glacé, svedeză, nappa și alte pieluri fine. Dantele de mătăasă și zăbranic, mănuși. Totfelul de bandage pentru hernie simple și duble, diverse centurione de tot felul, bandagii, apoi ciorapi de bărbați și de femei și ruf. Aparat pentru îndreptarea corului pla copil și fete, cordoane

pentru bărbați, dela cele mai simple până la cele mai fine, irigatoare, mașuri de cauciuc, jeturi de cauciuc și perinute de cauciuc pentru călătoria în tren, ciorapi de cauciuc, d ferite articole igienice de saucine din Franța pentru bărbați și pentru femei. Toate

sînd numai de calitatea cea mai bună și în prețurile cele mai ieftine. Moașele au prețul redus!

!! Surprindere mare !!

Nicicând o ocaziune mai bună în viață. **600 buc. numai 3.80 Cor.**

Un clasornic »Anker« aurit, precis, cu lanț pe lângă garanția de 3 ani, 1 cravată modernă de mătăasă pentru bărbați, 3 batiste fine, 1 inel admirabil, cu imitație de perla, pentru bărbați, 1 garnitură elegantă de bijuterii pentru femei, care constă: din un șir elegant de perla orientală, 2 brățare elegante p. femei, 1 păreche cercei cu copcie patentă, 1 oglindă admirabilă de buzunar p. femei, 1 b. portmoneu de piele, 1 pereche nasturi p. manșete, double de 3 carate, cu copcii patente, 1 album foarte elegant p. cărți postale ilustrate, cu regiunile cele mai frumoase din lume, 3 obiecte toate haziil, deopotrivă p. tineri și bătrini, 1 epistolar de amor foarte practic p. bărbați și femei, 20 buc. despre obiectele de corespondență necesare în economia de casă. Toate acestea și clasornicul care singur ajunge suma, numai 3 cor. 80 fl. Se capătă pe lângă ramburs dela magazinul principal de expediere din Viena.

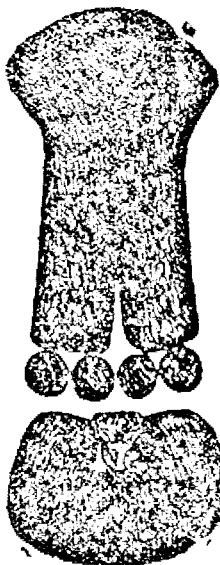
Ch. Jungwirth, Krakau, No B/44.

NB. La comanda de 2 pachete se dă gratuit un brieu englez calit I. Pentru articlil ce nu convin restitul banii.

Blănării!!!

precum: boauri (muff) tocuri de picioare, jachete, după croiu englez și francez, berletuieli cu lână, etc. **reparări și transformări** bune și ieftine se pot câștiga la

Nicolae Gruția,
blănar
Temesvár-Jósefstadt,
Bem-u. No. 23.

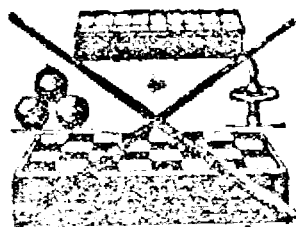
Krämer Károly

strungar

Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

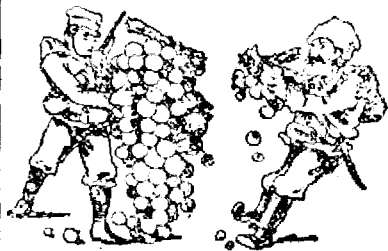
Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare toffelul de articiil pentru fumători, gherghetur pentru lucrul de mână etc. etc.

Comandele din provincie se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

Obiecte admirabile.

Oltoiori de struguri

expediază, garantând de sol via americană

netedă și cu rădăcină, precum și în diferite soiuri recunoscute de frainice asortiment bogat;

Kuküllömenti első szőlőoltvány-telep

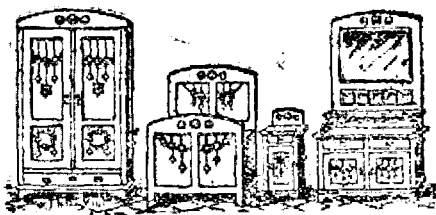
proprietar: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 16. sz. (Nagyküküllő megye).

== Poftiți și cereți prețuri curente ilustrate! ==

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri și mobile în Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u. 18.

Execută după planuri proprii sau străine **mobile** pentru dormitoare, prânzitoare și saloane precum și aranjamente pentru cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

Darurile de nuntă cele mai potrivite!

Foarte mare asortiment de sticle, porțelană, maiolică, alpaca de Berndorf, articiil de argint Alpaca lampă, tacâmuri de masă patentate, sticlării pentru o'elieri, păhare pentru beere și vin, în cadrulă de icoane. Arzătoarea Wolfram cu 70% economisire

Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios
HECKER și KLUDSZKY
urmașii lui Kaufmann Jakob
prăvălie de sticlării și porțelană
Lugoș, Str. Széchenyi 11.
(Vis-à-vis de fotografatul Naschitz.)
Telefon Interurban No 224.

Zaharie Bârsan:

Impresii de Teatru din Ardeal

à 2 cor.
(10 fileri porto)
: Se poate căpăta la Librăria Tribunei Arad.

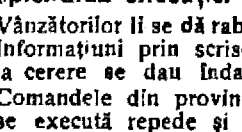
Atelierul cu instalații electrice pentru cuțite și tocilărie — a lui **HUBERT GYÖRGY**
Budapesta, Str. Váci 67.

— Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfece, cuțite, brice în tesacuri de bucătărie în condiții ireproșabile și pr. Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca foarfece, brice și curele de ascuțit etc. etc. Pentru barbieri se ascut două brice pe gratis dacă trimiți 12 deodată. —

NAGYIVÁN ANTAL găitănar

SEGHEDEIN-SZEGED, Zrínyi-utca 2.
Am onoarea să aduc la cunoștința p. t. publică că mi-am asortat atelierul conform cerințelor moderne și sunt în plăcută poziție ca să pot susține concurența cu ori-ce fabrică din capitală, în deosebi

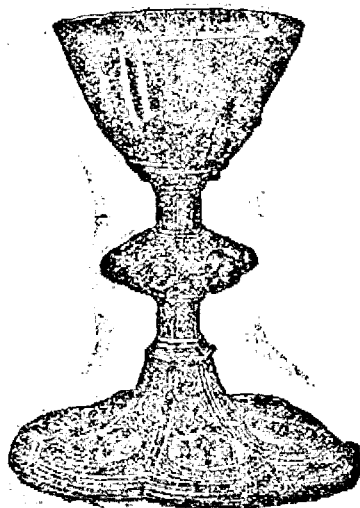
atrag atențiunea asupra: împletiturilor, ciucurilor și decorațiilor pentru mobile și prapori, de asemenea ori-ce ciucuri, decorații, și masturigăltane pentru uniforme de cea gală în mai splendidă execuție. — Vanzătorilor li se dă rabat. Informațiuni prin scrisori la cerere se dau îndată. Comandele din provincie se execută repede și pr.

JOSEF JIKELI, Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 47. — Telefon Nr. 190.

neguțătorie p. articiil de sticlă, porțelan și metal; farfurii și bide înflorate, rame p. icoane, globuri și lămpli, oglinzi țigle de sticlă.

Recomandă scule bisericești:
Cupă și vas de botez; Potire argintate și pe dinăuntru aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Cruci; Sfeșnice de altar și Candelabre.
Ieftin de tot: **Candelabru aurit**, pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43 —
— La dorință servește cu catalog gratis și franco. —

Premiat la Paris la anul 1908 cu diplomă de croitor.

Fanta István croitor de haine bărbătești în Cluj—Kolozsvár, Szentegyház-u. No 1.

Iși recomandă atelierul de croitorie pentru bărbați corespunzător cerințelor moderne de azi, unde se vând cele mai moderne materii de haine din țară, scoțiene și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine pardesii, paltoane ușoare și de iarnă, precum și cojoace (bonzi) pentru oraș, ș. a.

Din gură 'n gură merge vestea bucuroasă de Crăciun că renumitul atelier fotografic **ERVIN KARGER, Lugoș** **Strada Bisericii** **deja numai pentru 8 cor.** execută după oricare fotografie:

Înmării de platină în mărime naturală (Passepartout) ca cadouri de Crăciun. —
Surprindeți-vă părinții! **Surprindeți-vă copiii!**
Măsură: 30x40 cm. numai Cor. 8.—, mărimea II-a 50—60 cm. numai Cor. 15.—, mai mare decât mărimea naturală 64x100 cm. numai Cor. 20.—
Renumele firmei mele garantează lucrările artistice; numai lucrări de artă!!
Lucrări slabe sunt escluse! Expediare de 2 ori în 48 ore!
Serviciu prompt și conștiințios. Lucrările neconvenabile să mi-să retrimiți.

Prima atelier ardelenă aranjată cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale.

FERSTENBREIN TAMÁS és TANSA sculptor și măiestru pietar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsmá-u. 21.**

Magazin de pietri monumentale, fabricate propriu zis: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

Biroul Central:

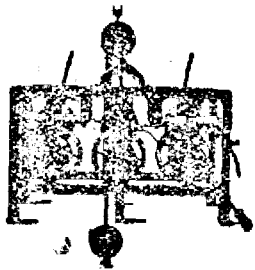
Nagyszeben, Felscher-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Geasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private regulează și aranjază mai favorabil:

Müller János,

Succesorul lui Mayer Károly dela prima aranjare cu vapor a fabricii de orologerie din:

Budapesta, VII., Tökölly-ut 52.

(Casa proprie).

Cataloage și specificări de prețuri trimite gratis și franco.

Cu punerea frigului

toți se îngrijesc de câștigarea celui mai ușor mod de încălzit și zădărnici ai lemne multe, dacă cuptorul ține rău, pentru-că cu un cuptor bun se economisește

50% de lemne.

Deci, dacă voiești să ai

Cuptor bun pentru încălzit

cu lemne sau cărbuni, să binevoiești a osteni până la fierăria lui

Pöhm János

vis-a-vis de statuia martirilor, unde pe lângă prețurile cele mai moderate poți căpăta cuptoarele cele mai bune și mai frumoase.

Magazin stabil bogat asortat cu

mașini sistem „John”
pentru spălat cu aburi

cu cari se economisește 75% timp de lucru și material de încălzit.

Dacă voieți să cumpărați mezeluri și șuncă — din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

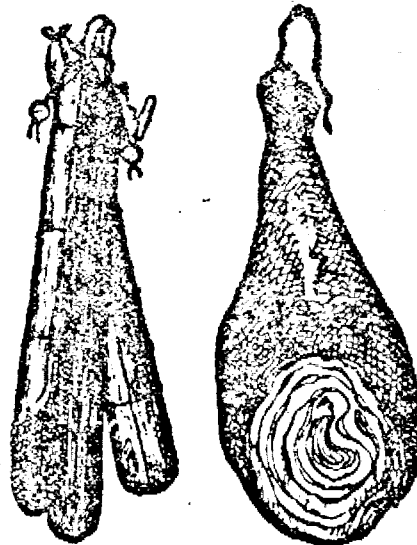
către fabrica de măcelărie și cărnărie cu putere electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLÓCKY TESTVÉREK

CLUJ—KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser	— — —	Cârnaț șuncă	— — —	Galantin de mai	— — —
Crinolin	— — —	Rollul șuncă	— — —	Masaio	— — —
Extra	— — —	Rusesc	— — —	Picior umplut	— — —
Caș de carne	— — —	Rollul rusesc	— — —	Mortadella	— — —
Caș cu mă eș	— — —	Paranen	— — —	Gotha	— — —
Cârnați p. vânători	— — —	Măieș rece	— — —	Monsel	— — —
Cârnați cu sl. p. vânăt	— — —	Caș rece de măieș	— — —	Caș de limbă	— — —
Șalămă de vavă	— — —	Pastete de mai	— — —	Săngerete cu slănină	— — —
Pastete de sânge	— — —	Rollul de pept	— — —	Limbă umplută	— — —
Caș de porc I	— — —	cu felurite umflături ș.a.	— — —	Rollul de carne	— — —
Caș de porc II	— — —	cu sânge, mai, limbă.	— — —	Galantin de vițel	— — —
Cași de urechi	— — —	Tortă de carne	— — —	Pastete de ciuperai	— — —
Cartaboș n. gru	— — —	Cracovean	— — —	Pastete de mai de găsoă	— — —

Comandele, atât cele din provincă cât și cele din loc, se execută prompt și în calitate neexcepționabilă,

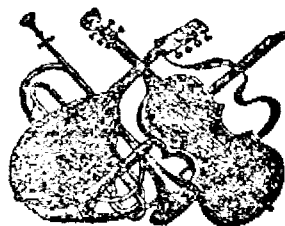
Recomandăm preparare proprii, precum și șuncă de Cașovia și Praga, carne fină, slănină albă, afumată, ardeată, fiartă și pentru unsoare și unsoare proaspătă de porc.

Cărnuri proaspete, ș. a. carne de vită, de vițel mare și sugător zilnic carne de porc și de miel dimineața dela orele 6—1 și d. a. dela, 3—8¹/₂.

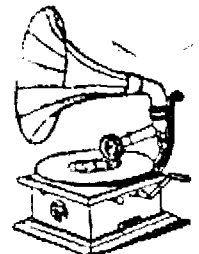
Babós Béla

fabricant de instrumente muzicale în

Sibiu, (Nagyszeben) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu. Cel mai ieftin și cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țiteră, clarinete, harmonice, și tofelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

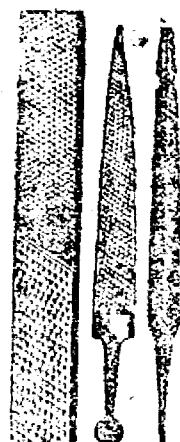
Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de Gramofoane în diferite mărimi, precum și Scala-Record. Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comandele se eșteptuiesc prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

STEIN MIKLÓS

fabrică de tăiat pile

Oradea-mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă florarilor și comerțanților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vârsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

— Replanațivă vîlle cu altol dela firma romană! —

Altoi de vie!!

Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

— Se află de vânzare la —

„MUGURUL“ însoțire economică-comercială Elisabetopol (Erzsébetváros, Kiskükülő vm.) material disponibil în altoi peste două (2) milioane școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă, altoi desvoltați la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni pătirea pe 10 ani cu interese de 70%.

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și a manipulării școalei de altoi.

Prima condiție de reușită este de a fi în material solid!

Trimiteți băjeți la cursul practic de altoit.

Numai altoaie bune! (calitate și simț)

GYULAY KÁROPY

atelier modern de fotografie artistică

:: Timișoara—Temesvár, (Josefstadt) ::

Strada Hunyadi Nr. 5. — (Lângă Casina Délvidéki).

Efectuește: Tot-felul de fotografii. Picturi în olei. Acvarele. Pasteluri. Platinolie. Inmăriri după orice fotografie, în cel mai modern stil artistic.

Cu plă-
tire în
rate!

Arme de vânătoare și revolvere

mare asortiment la **Ioan Kalenda,**
Oradea-mare (Nagyvárad) lângă biserica Holdaș.
Telefon în legatură cu întreg comitatul 245.

— Prăvălie Nouă! —

MARE MA-ICOANE ȘI CADRE PENTRU GAZIN DE: ICOANE ȘI CADRE ICOANE.

Unicul specialist în cadrare de icoane.

Arad, Strada Salacz Gyula No. 3.

În atelierul propriu efectuează cu punctualitate încadrarea icoanelor. Primesc pe lângă prețurile cele mai moderate tot-felul de lucrări în bransa aceasta.

Lucrările de sticlărie le execută prompt.

Rugând binevoitorul sprijin sunt

Cu stimă: **Freimann József.**

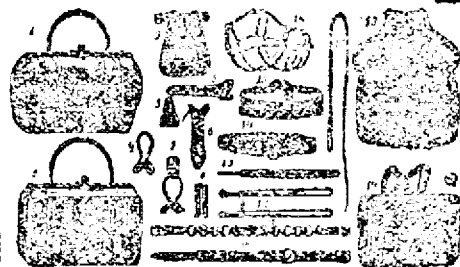
— Prăvălie Nouă! —

G. Orendt & W. Feiri, curelari, senari, și negustori de geamantane în Sibiu — Nagyszeben, Heltauergasse 45.

Se recomandă pentru pregătirea lucrărilor de trăsuri, șele și călărie deasemenea geamantane și genți.

Avem în depozit tot felul de articoli pentru voiaj, fumat, sporturi și excursii, pe lângă prețuri convenabile.

Recomandăm pe urmă cei mai buni **jamperi de piele,** fabricație proprie, pentru civili și militari, cari sînt strîns lipite de pieior, deasemenea **curele pentru mașini.** Prospect de prețuri se trimite gratis și franco referindu-vă la ziarul nostru.

Artefactele de Granit

și peatră de Var.

Knott József, Majdán.

Prima fabrică Lugoșană de Cement și

Intreprindere pentru lucrări de Beton.

Intreprinzător de clădire.

Telefon nr. 119.

Cancelaria Fabricii de Cement și clădire:

LUGOȘ, str. Buziașului, vis-à-vis de casa vamel.

Artefactele mele sunt aranjate cu cele mai nouă mașini -farmatoare, prelucrătoare și lustrătoare de peatră și întreprind orice lucrări de pietrărie în granit sau în platră de var. Pe comande furnizez în cel mai scurt timp pietrii și lespezi de peatră prelucrate. Lucrări de sculptorie se pregătesc după desemnuri cu cea mai mare punctualitate. Furnizez: bolovan, peatră cloplită, prund de granit și sfărîmături de granit pentru prunduire de drum, precum și la tot felul de lucruri de pardositor, pietrii de acoperit și marginit.

Mașini de scris IDEAL și ERICA

Gramofone

Mașini de cusut VERITAS

(fabricație proprie) deasemenea cele mai solide părți constitutive: panglici de culoare, hârtie de copiat, acc, plăci etc. se găsesc la

specia listui: **Barthelmie György**

Brassó, Weisz M.u. 23.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier — mecanic din Transilvania.

Atelier pentru reparat mașini speciale de scris, de ori-ce sistem și fabricație, deasemenea aparate mecanice fine etc.

Școală de scris cu mașina.

